

Käimas on Saue valla arengukava, teehoiukava ja eelarvestrateegia uuendamine
lk 4

Kuidas tuua loodus lastele lähemale?
lk 5

Eakate vastu suunatud vägivald – kas ja kuidas sellega võidelda?
lk 8

Saue Valdus

NR 9 (153) MAI 2024

KOHALIK
LEHT
KOHALIKUST
ELUST JA
OLUST

Midrimaa Kadakamarja majal on nägu olemas, sarikapidugi peetud

Kui sarikad püsti, on see märk, et ehitus on jõudnud lõppfaasi, mis vajab tähistamist. Saue lasteaia Midrimaa uue hoone sarikapidu on peetud.

SIRJE PIIRSOO
sirje.piirsoo@sauevald.ee

Peol oli näha juba ilmet võtvaid ruumegi: avar fuajee teisele korrusele kulgeva trepiga, õhtupäikest püüdev maast laeni akendega saal.

Uue lasteaiahoone ehitus Saue linna kooli naabrusesse algas möödunud aasta oktoobri teises pooles. Ehitus on siiani kulgenud graafikujärgselt ja maja avab plaanide kohaselt Saue lasteaia Midrimaa filiaalina ukseid 2024. aasta sügisel. Esimesel aastal alustab tööd neli rühma.

Ehituse peatöövõtja on OÜ Vanalinna Ehitus. Hanke tulemusel kujunes liginullenergiahoone ehitusmaksumuseks 3 753 705 eurot käibemaksuta. Hoone projekteeris Projektibüroo OÜ.

Ehitatav 2000 m² suurune lasteaiahoone on kahekorruseline ja kolmnurkse kujuga, fassaad avaneb Tule põik tänavale.

Millist nime maja kandma hakkab ja miks just selline valik, räägib lasteaia Midrimaa direktor Diana Kuntor.

Kui vallal oli teadmine olemas, et Saue linna uus lasteaiahoone kerkib, oli nimekonkurss. 24 inimest käis välja 32 nime, millest läks rahvahääletusele viis: Tammetõru, Tammiku, Kadakamarja, Tulelind ja Muffin.

Muffin, Tammetõru ja Kadakamarja said rahvalt kõige enam hääli. Need nimed olid konkursile välja

pakkunud Liis Loikmann, Erge Vasar ja Merle Kerm. Õigemini pakkus Muffini välja Liisi tollal 3-aastane poeg. Millist nime maja kandma hakkab, jättis valdavalitsus lasteaia direktori otsustada.

„Igal majal on oma nägu ja igal sõnal suur jõud ja vägi“, alustab Midrimaa direktor Diana Kuntor Kadakamarja maja nime saamise lugu, sest just Kadakamarja nime uus hoone kandma hakkab.

„Mina üksi otsuseid ei tee“, jätkab Diana, et valik sündis meeskonna mõttetöö ja arutluse tulemusel.

Et selline valik langes, on mitu põhjust. Esmalt on Saue vallas traditsioon anda majadele nimed asukoha järgi. Võtame kas või Kotka, Nõlvaku, Veskitammi, Möldre.

Teisalt saab Kadakamarja nime juurde luua toreda loo-legendi, sest sellel sõnal on tähendus, sellel sõnal on vägi.

Kolmandast küljest toetab nimi loodussuunda ja looduslähedust.

Kui maja nimi oli valitud, sündisid ka rühmanimed. Mida kõike kadakamari vajab, et kasvada, mida kõike loodus saab pakkuda kadakamarjale, et ta oleks tugev, et ta oleks vastupidav, millised loodusahtused teda toetavad – sellest rühmanimed räägivad.

Kui alguses olid nimed meeste soovitusel – kodudeski toimusid arutelud – lakoonilised, nagu päike, tuul, vihm, lumi, udu, siis naistest

Uue lasteaiahoone fassaad avaneb Tule põik tänavale.

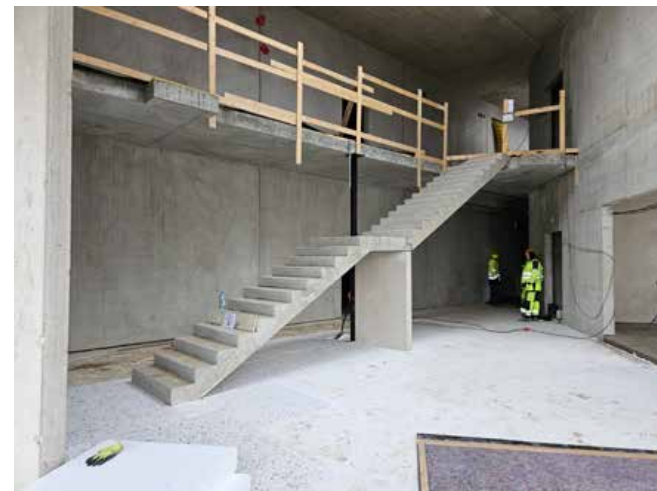
Midrimaa meeskond vasakult: juhiabi Margot Kass, HEV koordinaator Andra Salutee, direktor Diana Kuntor ja õppejuht Raili Rihter.

koosnevale Midrimaa meeskonnale tundusid need lõppeks siiski liiga külmad ja soojuseta.

Nii hakkavad Midrimaa Kadakamarja maja rühmad kandma pisut pikemaid, kuid hoopis sügavama tähendusega nimesid: Päikesära, Kuukiir, Pilvekaar, Tuulesosin, Vihmasabin, Tähekuma, Veesilm, Lume-

valgus, Raheterad, Jääkristall, Uduloor ja Piksenool. Ka hoone sisekujundus lähtub aastaegadest: suvesoojus, sügisvärvid, kevadrõõm, talvevalgus.

Kadakamarja majale aitasid nägu luua Kaarel Nõmmik ja Kadri-Maria Mitt ning maja lugu hakkab kirjutama see meeskond, kes seal sügisel tööd alustab.

Ruumid võtavad ilmet, avar fuajee teisele korrusele kulgeva trepiga.

4. JUUNI 2024

EESTI LIPP 140 – LEHVI SA VABAS EESTIS IGAVESTI!

Euroopa Parlamendi valimised on 3.-9. juunil

Euroopa Parlamendi valimised toimuvad 3.-9. juunil. Valimistel on hääletamisõigus kõigil Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikel alates 18. eluaastast.

Euroopa Parlamendi järgmise koosseisu suurus on 720 liiget. Eestist valitakse sinna seitse saadikut.

Elektrooniliselt saab hääletada ööpäev läbi 3. juunil kella 9-st kuni 8. juuni õhtul kella 20-ni.

Alates esmaspäevast, 3. juunist kuni neljapäeva, 6. juunini toimub kell 12-20 eelhääletamine vähemalt ühes igas vallas ja linnas määratud valimisjaoskonnas. Meie vallas on see valimisjaoskond 1 vallamajas.

Kõigis valimisjaoskondades avatakse eelhääletamine reedel ja laupäeval (7.-8. juunil) kell 12-20 ning samadel päevadel kell 9-20 toimub ka kodus (valija asukohas) hääletamine. Meie vallas on valimisjaoskond 3 ja 4 liikuvad. Tabelist nähtub, millisel päeval ja kus valida saab.

Valimispäeval, 9. juunil on kõik valimisjaoskonnad avatud kell 9-20. Meie valla valimisjaoskond 3 on 9. juunil avatud Ääsmäe põhikoolis ja valimisjaoskond 4 Riisipere kultuurimajas. Samuti jätkub 9. juunil kodus või valija asukohas hääletamine - valimiskasti saab enda juurde tellida.

Elektrooniliselt 9. juunil enam hääletada ei saa. Kodus hääletamiseks esitab valija 9. juunil kuni kella 14-ni kirjaliku taotluse. Valimiste e-post on valimised@sauevald.ee.

Valija võib esitada kodus hääletamise taotluse ka telefoni teel 7. ja 8. juunil kell 12-20 ning 9. juunil kell 9-14. Kodus hääletamist saab taotleda telefonil +372-553 3231.

SAUE VALLAVALITSUS

Euroopa Parlamendi valimised 2024 KANDIDAATIDE KOONDNIMEKIRI

KOOS organisatsioon osutab suveräänsusele

101 AIVO PETERSON

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

102 MARTIN HELME
103 ANTI POOLAMETS
104 HELLE-MOONIKA HELME
105 HENN PÖLLUAAS
106 SIIM POHLAK
107 MERLE KIVEST
108 RAIN EPLER
109 ARVO ALLER
110 JAAK MADISON

Erakond Eestimaa Rohelised

111 EVELYN SEPP
112 RASMUS LAHTVEE
172 ALINA LERNER-VILU
173 OLEV-ANDRES TINN
174 RIIN EHIN
175 KAIA KONSAP
176 LIINA FREIVALD
177 TUULA RAIDNA
178 MARKO KAASIK

Erakond Eesti 200

113 MARGUS TSAHKNA
114 KRISTINA KALLAS
115 GRIGORE-KALEV STOICESCU
116 LIISA-LY PAKOSTA
117 IGOR TARO
118 IRJA LUTSAR
119 HENDRIK JOHANNES TERRAS
120 KADRI TALI
121 INDREK TARAND

Sotsiaaldemokraatlik Erakond

122 MARINA KALJURAND
123 SVEN MIKSER
124 KATRI RAIK
125 TANEL KIIK
126 RIINA SIKKUT
127 IVARI PADAR
128 NATALIE METS
129 VOOTELE PÄI
130 JEVGENI OSSINOVSKI

ISAMAA Erakond

131 RIHO TERRAS
132 URMAS REINSALU
133 URVE PARIS PALO
134 RIINA SOLMAN
135 TÖNIS LUKAS
136 VIRVE LINDER
137 ÜLLAR SAAREMÄE
138 AHTI KALLIKORM
139 JÜRI RATAS

Eesti Reformierakond

140 URMAS PAET
141 YOKO ALENDER
142 LUUKAS KRISTJAN ILVES
143 MARIA JUFEREVA-SKURATOVSKI
144 MARKO MIHKELSON
145 HANAH LAHE
146 KARMEN JOLLER
147 MAARJA METSTAK
148 HANNO PEVKUR

Eesti Keskerakond

149 MIHHAIL KÕLVART
150 LAURI LAATS
151 ERKI SAVISAAR
152 ANNELI OTT
153 ANDREI KOROBEGINIK
154 JANEK MÄGGI
155 MONIKA HAUKANÖMM
156 AIVAR RIISALU
157 JANA TOOM

Erakond Parempoolsed

158 LAVLY PERLING
159 RAINER SAKS
160 ILMAR RAAG
161 ANNELA ANGER-KRAAVI
162 MARTI AAVIK
163 EERO RAUN
164 KADRI KULLMAN
165 ANDRES KAARMANN
166 KRISTJAN VANASELJA

Üksikkandidaadid

167 TANEL TALVE
168 MIKE CALAMUS
169 VSEVOLOD JÜRGENSON
170 ANDRES INN
171 KALLE GRÜNTAL

Arhitekt Jaan Port: minu kohustus on inimeste ootusi elukeskkonnale paremuse poole nihutada

Arendaja Estera Saue rajab koostöös Saue vallaga tänase Saue linna ruumist teisele poole raudteed jäävale alale uue elurajooni.

ESTERA SAUE

Uusarenduse arhitektuurilise lahenduse loomiseks leiti partner läbi avaliku planeerimisvõistluse. Sellel osalevate hulgast tunnistas žürii võitjaks PIN Arhitektide töö „Teekond“.

Võidutöö üks autor, arhitekt Jaan Port räägib, milline on hea linnaruum ja millistest põhimõtetest lähtus büroo projekti „Teekond“ loomisel.

PIN Arhitektide deviis on „Teeme koos suuri asju“. Arhitekt Jaan Port selgitab, et lause peegeldab nende laiemat mõtteviisi: „Selleks, et maailma paremaks muuta, on vaja kõigi ühist pingutust. Ka kõige väiksema asja oluliselt paremini tegemisest saab muutuda midagi väga suurt palju paremaks.“

Kuigi büroo juhtlause viitab ainult suurte projektide tegemisele, on tegelikult mitmeid iseloomulikke tunnusjooni, mille alusel töid valitakse. „Tegeleme nii päris pisikeste ja armsate asjade kui ka suurte ja maailma muutvate probleemidega. Eelkõige peab teema meile endale põnev olema,“ kinnitab Port.

Elamurajoonidele arhitektuuriliste lahenduste tegemine pole PIN Arhitektidele võõras. Nende nägemus linnaruumist ja elurajoonidest on realiseerumas või hiljuti valminud näiteks Rae vallas Jüri alevikus ja Tartu lähisel. Ka Hipodroomi kvartal valmib nende plaanide järgi.

Jaan Port on seda meelt, et kui midagi tuleb hästi välja ja teised seda märkavad, on mõistlik kompetentsi edasi arendada ning selles järjest paremaks saada. „Ma olen üsna kindel, et oleme suutnud luua oma visioonidega väga häid elukeskkondi ja mida aeg edasi, seda paremini need välja tulevad. Loomulikult on igal tööil omad nüansid ja piirangud, kuid

Foto: PIN Arhitektid

PIN Arhitektid on teisele poole raudteed plaanitavat ala näinud algusest peale kui Saue linna loogilist jätku, mitte olemasoleva linnaruumi vahetus naabruses paiknevast uusarendusest.

Üldine elukeskkonna kvaliteet peab pidevalt tõusma. Tegu on väga paljude muutujatega orgaanilise ja tulevikku vaatava tööga, kus eelnev kogemus ja võimekus pikalt ette mõelda on määravad,“ teab Port.

Saue linna loogiline jätk

Bürool oli arhitektuurivõistlusele minnes juba kindel olemasoleva linnaruumi vahetus naabruses paiknevast uusarendusest. Lisanduv ruumiline kvaliteet on osa Saue linna tulevikust ning saab olema olemasolevat täiendav ja toetav. Sellest lähtekohast sai juured ka PIN Arhitektide võidutöö nimi „Teekond“.

„Suurenev keskusala võimaldab lisanduvaid teenuseid ja olemasolevat linnaruumi elavdada. Samuti loime projektis võimalikult mitmekülgse ja jalgsi või rattaga läbitava roheruumi, mis seob ala ühtseks tervikuks,“ selgitab Port.

Ta lisab, et tänu väga heale rongiühendusele pole vaja keskuslale panna rõhku par-

→ Arhitekt Jaan Port arvab, et inimeste ootused elukeskkonnale on pidevas muutumises.

Saue linna kõrvale üle raudtee tuleb Saueveere

Estera Saue arenduse nimi on valitud. Hääletusest võttis osa 216 inimest. Ülekaaluka, 70,4% hääletenamusega ostus võitjaks Saueveere. Uus-Saue poolt hääletas 16,7% vastanutest. Sauela jäi kolmandale kohale 13 protsendiga.

kimiskohtade loomisele ning seega on võimalik pakkuda paremat linnaruumi kõigile, kes tahavad liikuda rattaga ja jalgsi. Selle toetamiseks on loodud erinevaid paiku ja tegevusi tervele uusarenduse alale. Lisaks toetab liikumist ja sportimist ka kogu planeeritava ala rohevöönd tervikuna, kus selle suuruse tõttu on võimalik teha harrastussporti või veeta vaba aega poollooduslikus linnaruumis.

Elukeskkondade planeerimisel peab vaatama tulevikku

Arhitektide vastutus erinevate alade kavandamisel on väga suur, kõikehõlmav ja kindlasti tulevikku vaatav. PIN Arhitektidel on ootus enda töödele ja valdkonnale laiemalt. Loodavad lahen-

dused peavad andma juurde avalikule ruumile, uutele elanikele ja sealsetele ettevõtetele. Seda nii tänases vaates kui ka pikemas perspektiivis.

Jaan Port arvab, et inimeste ootused elukeskkonnale on pidevas muutumises. „Palju tähtsam on mõtestada seda, millist elukeskkonda soovivad ja vajavad inimesed palju pikemas vaates. Kindlasti on see oluliselt naabruskonnapõhisem, ruumiliselt vaheldusrikas, rohelisem ja kodusem. Keskond, kus ei pea ilmtingimata autoga liikuma, kuid seda saab teha soovi korral,“ sõnab ta. Ta rõhutab, et kuigi inimene harjub kõikega, on arhitektina tema kohustus seda standardit paremuse poole nihutada. Seda kõike ka Saue linna külje alla tuleva elurajooniga tehakse.

Millal ja kus saab Saue vallas hääletada?

KOHT / AEG		03.06	04.06	05.06	06.06	07.06	08.06	09.06
VALIMISJAOSKOND 1 telefon +372-5888 7110	Saue vallamaja Kütise 8, Saue linn							
VALIMISJAOSKOND 2 telefon +372-5888 7111	Laagri kultuurikeskus Veskitammi 8, Laagri alevik							
VALIMISJAOSKOND 3 telefon +372-5888 7112	Haiba rahvamaja Riisipere tee 6, Haiba Ruila raamatukogu Ruila kool, Ruila küla Ääsmäe põhikool Kasesalu 16, Ääsmäe							
VALIMISJAOSKOND 4 telefon +372-5888 7113	Turba kultuurimaja Lehetu tee 12, Turba alevik Laitse seltsimaja Kaasiku küla Riisipere kultuurimaja Nissi tee 53c, Riisipere alevik							

Telefoninumbrid on aktiivsed alates 20. maist ja töötavad kuni 10. juunini (kaasa arvatud).

Vee ja kanalisatsiooni hinnad AS-i Kovek tegevuspiirkondades tõusevad

1. juunist 2024 tõusevad kõikides AS-i Kovek tegevuspiirkondades veevarustuse ja reovee ärajuhtimisteenuse hinnad.

AARE SÕER

AS-i Kovek juhatuse liige

Piirkondades, kus hinnad on püsinud muutumatuna pikemat aega, on hinnatõus suurem. Valla lõunaosas ja väikeasulates on see pigem marginaalne, kuna seal tõusid hinnad tuntuvalt viimati kaks aastat tagasi.

Seejuures kaovad senised erinevad hinnad eraisikule ja juriidilisele isikule ning uued hinnad on ühtsed kõikides piirkondades. Uued hinnad on kooskõlastanud Konkurentsiamet.

Kuigi olemoleva üritanud hinnatõusu võimalikult kaua edasi lükata, näitas juba 2023. aasta, et see pole enam võimalik ja lõpetasime aasta väikese miinusega.

AS-i Kovek aastane netokasum on viimastel aastatel olnud mõnekümne tuhande euro piires, mis tegelikult tähendab kõikumist kasumi ja kahjumi piiril, sest iga vähegi suurem hinnatõus - praegu näiteks elektrienergia kulu - võib aasta tulemuse kergesti miinuseks muuta.

Mõiste „netokasum“ tähendab seejuures kasumit, kui ettevõtte tuludesse ei arvestata saadud abi torustike rekonstrueerimiseks ja amortisatsiooni hulka arvestatakse ainult ettevõtte omanifinantseeringult või omavahenditest tehtud tööd.

AS-i Kovek ainuomanik

Saue vald on pikki aastaid ajanud poliitikat, et vahendid, mida ettevõtte teenuste müügiga toodab, kulutatakse põhitegevuse arendamiseks. Vald dividende ei võta ja seeläbi vallaelarvet ei täienda.

Vee- ja kanalisatsiooni-teenuse pakkumisel on 10 aasta taguse ajaga võrreldes kallinenud praktiliselt kõik. Ka soliidne hulk rekonstrueerimistöid tõstab tasapisi teenuse hinda. Tasapisi kasvavad jooksvad kulud ja veeprojektidest lähtuv kulum „söövad“ tasapisi majandustulemust kehvemaks. Enam muu ei aita kui hinda tõsta.

Jätkub erinevate arendusprojektide elluviimine, nii SA Keskkonnainvesteeringute Keskus jagatava abiraha kaasamisega kui ka puhtalt ettevõtte omavahendite arvelt.

Käesoleval aastal valmivad Ääsmäe veemajandusprojekti III etapi tööd ja Ruila veemajandusprojekt. Omavahendite arvelt rajatakse näiteks varutoide veevarustusele ja uuendatakse vananevat transpordiparki.

Tallinnas ja Saueel oadav?

Vastab tõele, et Tallinnas ja Saueel on vesi ja kanalisatsioon tuntuvalt odavamad. Tuleneb see põhiliselt kahest asjast.

Esiteks - AS-i Tallinna Vesi klientideks on peaaegu

Foto: Aare Sõer

Hiljuti paigaldatud varutoide generaator Riisiperes.

Viimased vee ja kanalisatsiooni hinnatõusud Saue valla erinevates piirkondades.

Piirkond	Viimase hinnatõusu jõustumiskuupäev
Tallinn ja lähiala (Laagri, Alliku, Koidu, Hüüru, Vatsla, Maidla)	01.06.2014*
Vanamõisa ja Aila	01.01.2013*
Valla lõunaosa ja väikeasulad	01.02.2022

* osades asulates pärast torustike käiku andmist

gu 40% Eesti elanikest ja mastaabiefekt toimib, kuid seda efekti peavad üleval peamisel suure paneelmajade rajoonid linnas, mitte vähetõhus aedlinna tüüpi asutus.

Antud erinevus tähendab, et objekte võib ühes vallas olla samapalju kui suurlinnas, kuid teenuste kogus võib olla näiteks 50

korda väiksem.

Teiseks tuleb arvestada seda, et nii Tallinnas kui Saueel on suurem osa torustikest ja rajatistest ehitatud siiski ENSV perioodil. AS-i Kovek piirkondades annavad täna tooni asumid, kus uued torustikud moodustavad 100%. Hinna määramisel ongi võtmeküsimuseks tehtud investeeringud.

AS Kovek teatab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni hinna kehtestamisest 1. juunist 2024 Saue vallas kõikides ettevõtte tegevuspiirkondades*.

	Hind ilma käibemaksuta	Hind koos 22% käibemaksuga
Tasu võetud joogivee eest, EUR/m³	1,55	1,89
Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest, EUR/m³	2,71	3,31

Hinnad kehtivad alates 01.06.2024 ühtselt eraisikule ja juriidilisele isikule.

Alus: Konkurentsiameti 15.04.2024. a otsus nr 9-3/2024-005.

* Hinnatõusu ametlik teavitust on ilmunud maakondliku ajalehe Harju Elu 26. aprilli 2024 numbris.

Saue vallas on väljakutsed teistsugused

Saue vallas, just väljaspool EL-i abirahadega rekonstrueeritud Tallinna lähiala, kus on palju väikeseid objekte teenuse pakkumiseks, on viimasel aastal saanud teemaks elutähtsa teenuse jätkusuutlikkus – ennekõike elektrikatkestuse korral.

On selge, et tänaste teenusehindadega pole elektrikatkestuse korral enam võimalik käsi laiutada – tuleb tagasi elekter, saate ka vee.

Seetõttu on AS Kovek algatanud ÜVK objektide varutoide rajamise, mille käigus planeerime varustada reservgeneraatoritega kõik meie põhilised veeallikad: puurkaevpump ja veetöötusjaamad.

Kohtades, kus on hiljaks toimunud mõni veemajandusprojekt, on varutoide tavaliselt olemas. Viimane taoline valminud objekt on Turba veetöötusjaam. Käi-

masoleva projektiga saab varutoite Ruila.

Veeallikad saavad stationaarse, automaatselt käivituvat ja voolu taastumisel ise seiskuva generaatori.

Reoveepumplate teenindamiseks pikema elektri katkestuse korral on juba soetatud neli järeleveetavat generaatorit, samuti ka tankurid generaatoripargi teenindamiseks.

Alustame kriitilisematest kohtadest, eelkõige valla lõunaosas teatavaks saanud valupunktidest: Riisipere, Munalaskme, Haiba, Kernu, Valingu.

Üldiselt on just väiksemad asulad ja valla lõunaosa osutunud probleemseks halva ilma korral. Katkestused on kerged tekkima ja nende kõrvaldamine võib võtta päevi. Ukraina sõja kogemuse põhjal aga pole varutoiteta elutähtsad teenused suuremat väärt.

Saue Vallavalikogu 30. mai istungi päevakorras olevad eelnõud ja infopunktid

1. Saue valla arengukava ja Saue valla eelarvestrateegia I lugemine
2. Saue Vallavalikogu 31.05.2018 määruse nr 29 „Saue valla jäätmevaldajate registri põhimäärus“ muutmise
3. Saue Vallavalitsuse 27. juuli 2010. aasta korraldusega nr 438 kehtestatud Maidla küla Kopli kinnistu detailplaneeringu osaline kehtetuks tunnistamine Metsakopli katastriüksuse osas ja projekteerimistingimuste andmine
4. Servituudi seadmine
5. Nõusoleku andmine finantskohustuse võtmiseks ja riigihanke korraldamiseks
6. Arvamuse andmine Viruküla liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõule
7. Arvamuse andmine Likekõrve uuringu geoloogilise uuringu taotluse kohta
8. Infopunkt: 2023. aasta konsolideerimisgrupi aastaaruande üleandmine
9. Infopunkt: vastus Heino Märksi arupärimisele seoses Saue valla tegevusega eestkostete teostamisel
10. Kohapeal algatatud küsimused ja info

Saue Vallavalikogu istung toimub 30. mail algusega kell 14 Saue vallamajas volikogu saalis aadressil Kütise 8, Saue linn. Volikogu istungi päevakorras olevad eelnõud ja istungi ülekande link on leitavad valla kodulehelt aadressil sauevald.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/vallavalikogu/istungid. Ülekanded ei ole järelevaadatavad.

Ragn-Sells muudab juunist pakendijäätmete äraveo tasuliseks

Saue vallas jäätmete äraveoteenust pakkuv Ragn-Sells muudab pakendijäätmete transpordi 1. juunist tasuliseks. Kollase pakendikoti teenus, kus firma viis pakendikoti ära kodu juurest, ei ole enam tasuta. Firma on muudatusest kliente teavitanud.

SAUE VALDUR

leht@sauevald.ee

Ettevõtte teatel on jäätmevaldkonnas transporditeenuse osutamisega seotud kulud kasvanud: kütusehind, palgakulud ja investeeringud kaasaegsetesse sõidukitesse.

Ühe kollase koti kogumi-

ne ja äravedu hakkab klientidele maksma kaks eurot. Pakendikonteinerite puhul sõltub hind konteineri suurusest.

Konteiner võib olla ise ostetud, seda võib aga ka Ragn-Sellsist rentida või välja osta.

Hinnakirja leiab Ragn-Sells kodulehelt <https://shorturl.at/dsVC0>.

Kuidas toimub pakendikoti teenus Saue vallas siiani?

Teenus oli siiani Saue vallas tasuta Saue linnas, Laagri ja Riisipere alevikus ning Alliku, Koidu, Vanamõisa, Hüüru, Vatsla ja Ääsmäe külas. Tasuta sai ära anda kaks 150-liitrist pakendikotti majapidamise kohta kuus.

Kui majapidamises tekkis ühe kuu jooksul pakendeid rohkem, tuli nende kogumiseks tellida Ragn-Sellsilt pakendikonteiner – välja osta või rentida.

Väiksema kui 660-liitrise konteineri tühjendus maksis 1,46 eurot.

Pakendikoti teenus oli kättesaadav valla teisteski piirkondades, kuid sellisel juhul oli ühe koti äraveo tasu 2,26 eurot.

1. juunist muutub pakendijäätmete äravedu Saue vallas tasuliseks

Foto: Ragn-Sells

Algas üleriigiline ohuteavitus-kampaania „Kriisis kuula riiki!“

Mais alanud Päästeameti ohuteavituskampaania tutvustab erinevaid ohuteavituskanaleid, mida riik kriisiolukorras elanike teavitamiseks kasutab, näiteks SMS, sireenid ja raadio.

Kampaania eesmärk on suurendada elanike teadlikkust, kust otsida kriisi ajal infot ja mida ohuteavitust kuuldes arvestada.

Olulised ohuteavituskanalid on kriisi ajal muuhulgas EE-ALARM ehk SMS-teavitust, raadio ja sireenid. Värsket infot ohuolukorra kohta saab veebilehelt kriis.ee ja riigiinfo telefonilt 1247. Ohuolukorras järgi ametkondade juhiseid ja käitu nende kohaselt, sest ainult nii saab riik sind aidata!

Selleks, et riik saaks elanikke kriisis võimalikult hästi aidata ja suunata, on väga tähtis, et igaüks teaks, kuidas kriisiks valmistuda, kuidas kriisi korral info liigub, milliseid ohuteavituskanaleid kasutatakse ja kuidas need toimivad. Iga Eesti elanik peab teadma, millistest kanalitest oodata ohuteavitust ja mida need tähendavad. Mida teha sireene kuuldes või ohuteavituse SMS-i saades.

Elanikkonnakaitse alustala on igaühe valmisolek ja teadmised, kuidas kriisid hakkama saada. Olemas võiks olla ühe nädala kriisivarud (toit, joogivesi, ravimid) ja kokkulepped kriisi korral toimimiseks. Kriiside puhul räägime loodus- ja keemiaõnnetustest, elektrikatkestest, tormidest ja potentsiaalselt sõjaohest.

Hiljemalt 1. juuliks jõuab kõigi Eesti leibkondade postkasti ohuteavituse infotrukiis, millest saab lugeda, kuidas tagada enda ja oma lähedaste turvalisus hädaolukorras või ka sõjalise kriisi korral.

Samuti sisaldab trükis juhiseid, kuidas toimida ohusireene kuuldes või evakuatsiooni korral ning mida jälgida, kui tuleb varjuda. Materjali saab alla laadida olevalmis.ee kodulehelt, kust leiab lisaks ka detailsemaid juhiseid, kuidas valmistuda ja toimida erinevates kriisiolukordades.

KRIIS.EE

Vallavalitsus ootab arengukava täiendamiseks ettepanekuid 31. maist 14. juunini

Maikuus algas Saue valla arengukava, eelarvestrateegia ja teehoiukava uuendamisprotsess ning toimub nende dokumentide esimene lugemine vallavolikogus.

INDREK EENSAAR
arendusosakonna juhataja

Kõigil kohalikel omavalitsustel peab olema vähemalt neli aastat ette vaatav arengukava ja eelarvestrateegia, mistõttu tuleb kehtivat arengukava ja eelarvestrateegiat regulaarselt uuendada.

Arengukava ja sellega seotud eelarvestrateegia laiaulatuslikum uuendamine toimub enamasti nelja-aastase tsükliga pärast kohalikke valimisi, nii toimus see ka möödunud aastal.

Käesoleval aastal on tegemist pigem kehtivate kavade ajakohastamisega.

Mitmed objektid - näiteks Kernu paisjärve puhastus ja süvendustööd, kaasajastati Ruila põhikooli küttesüsteem - on valmis saanud. Samas on elu too-

nud juurde uusi vajadusi ning need on arengukavas ja eelarvestrateegiasse lisatud.

Juhul, kui vallavolikogu otsustab 30. mai istungil arengukava avalikustamisele suunata, saavad kõik vallaelanikud ja teised huvitatud isikud omapoolse tagasiside anda 31. maist kuni 14. juunini.

Ettepanekute esitamiseks luuakse tänava eraldi veebikeskkond, mis aitab ettepanekute tegijatel neid paremini ja mugavamalt esitada.

Arengudokumentide hulka kuulub ka teehoiukava, mis on kättesaadav eelarvestrateegia osana eraldi töölehel.

Arengukava ja eelarvestrateegia näol on tegemist valla elus peaaegu kõige tähtsamate dokumentidega, mis määravad sihi,

kuhu omavalitsus lähiaastatel sammud seab. Seega on kõik oodatud dokumentidega Saue valla kodulehel tutvuma ja oma arvamust avaldama.

Pärast ettepanekute laekumist vaatab vallavalitsus need üle ja määrab avaliku arutelu toimumisaja, kus kõik ettepanekute esitajad ja ka teised huvilised saavad oma ettepanekute sisu täiendavalt selgitada.

Milline on arengukava, eelarvestrateegia ja teehoiukava menetlemise ajakava?

Maikuu volikogu istungil toimub arengukava, eelarvestrateegia ja teehoiukava esimene lugemine.

Arengukava, eelarvestrateegia ja teehoiukava avalikustamine toimub plaanide kohaselt 31. maist kuni 14. juunini, mil arengukava, teehoiukava ja eelarvestrateegia tehakse kõigile kättesaadavaks Saue valla veebilehel www.sauevald.ee. Veebist leiab ka juhised, kuidas oma arvamusi ja ettepanekuid esitada.

Kõikidele, kes soovivad välja öelda oma arvamuse

ja teha muudatusettepanekuid, on oluline kuupäev ja kellaaeg 14. juuni kell 17.00. Selleks ajaks ootab Saue Vallavalitsus arengukava, eelarvestrateegia ja teehoiukava osas muudatusettepanekuid.

Pärast ettepanekute laekumist vaatab vallavalitsus need üle ja määrab avaliku arutelu toimumisaja.

Volikogu komisjonides on arengukava ja eelarvestrateegia avalikustamise protsessis tehtud muudatusettepanekute arutelu (II lugemine) augustikuus, mil volikogu hääletab nende muudatusettepanekute üle, mis ei ole saanud majandus- ja arenguküsimustega tegeleva komisjoni heakskiitu arengukavas lisamise üle.

Volikogu hääletamistulemusest lähtuvalt valmstab vallavalitsus ette eelnõu lõpliku tervikteksti, mida tutvustatakse volikogu komisjonidele eelnõu kolmandal lugemisel, mis on plaanide kohaselt septembrikuus. Kolmandal lugemisel hääletab volikogu arengukava, teehoiukava ja eelarvestrateegia vastuvõtmise üle.

Saue valla ametlikud teated

Planeeringuala paiknemine.

DETAILPLANEERINGU ESKIISI ALGATAMISE EELNE AVALIK ARUTELU
Vanamõisa külas Kurekella, Hallika-Põllu, Lodi, Pärtlivälja, Tulika, Pärtli, Mõisapõllu ja Suurevälja tee 4 katastriüksuste detailplaneeringu (Saue linna raudteetülene ala) eskiisi avalik arutelu

Saue Vallavalitsus teatab Saue linna raudteetülene ala detailplaneeringu eskiisi avalikust arutelu.

Arutelu toimub 4. juunil 2024 kell 17.30 Saue Noortekeskuses aadressil Koondise 20, Saue linn.

Jooksvalt uuenev info detailplaneeringu kohta on kättesaadav Saue valla veebis <https://sauevald.kovtp.ee/algatamiseelsed-menetlused>.

Detailplaneeringu ala suurus on ca 89 ha. Eskiisi järgi on planeeritava ala läänepoolne osa vastavalt üldplaneeringule keskuse ala. Planeeringu idapoolsele alale on kavandatud väikeelamu ala.

DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE

Saue Vallavalitsus algatas 17.04.2024. aasta korraldusega nr 367 **Saue linnas Tule tn 20**

(72601:001:1514) katastriüksuse ja lähiala detailplaneeringu.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on suurendada kinnistu täisehituse protsenti 54%-ni ning määrata ehitusõigus 6 hoone püstitamiseks ehitisealuse pinnaga 15 709 m² ja kõrgusega kuni 12 m.

Juurdepääs kinnistule on Tule ja Nurmese ala tänavatelt.

Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringu taotletav maa-ala tiheasustusalas ja planeeritava maa-ala maakasutuse juhtotstarbeks on määratud tootmismaa.

Üldplaneeringu kohaselt võib tootmis- ja ärihoonete korral krundi täisehituse protsent olla reeglina kuni 40% (st on jäetud põhjendatud kaalutusvõimalus ka selle suurendamiseks).

Piirkonnas asub mitmeid kinnistuid, mille täisehituse protsent on üle 40%.

Tule tn 20 asub kaheksa hoonet: tootmishooned, administratiivhoone ja kaks kaarhalli, mis planeeritakse lammutada.

Detailplaneeringu algatamise korraldusega saab tutvuda Saue valla veebilehel <https://sauevald.kovtp.ee/algatamine>.

sauevald.kovtp.ee/algatamine detailplaneeringud-2024. Lähemat informatsiooni saab planeeringute spetsialistilt Monika Kõivult: telefon +372 5301 8124, e-post monika.koiv@sauevald.ee.

DETAILPLANEERINGU KEHTESTAMINE

Saue Vallavalitsus kehtestas 17.04.2024. aasta korraldusega nr 368 **Hüüru külas Veski tee 11a** (72701:001:2048) katastriüksuse ja lähiala detailplaneeringu.

Veski tee 11a katastriüksus asub Hüüru külas Saue vallas. Planeeritud ala piirneb põhjast ja lõunast hoonestatud elumumadega. Idast piirneb planeeringuala Väana jõega ja läänest 11185 Hüüru-Alliku-Saue kõrvalmaanteega.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on jagada Veski tee 11a kaheks katastriüksuseks, millest väiksem jääb elumumaks ja suurem, ehitusõigusega katastriüksus määratakse maatulundusmaaks.

Eesmärk on elumumaa krundile määrata ehitusõigus ühe üksikelamu ja kolme abihoone püstitamiseks. Katastriüksusel paiknev abihoone kuulub likvideerimisele.

Juurdepääs planeeringu alale rajatakse 11185 Hüüru-Alliku-Saue kõrvalmaanteelt. Planeeringuga on lahendatud juurdepääs, parkimine, krundi tehnoarustuse, esitatud servituutide vajadus ning määratud haljastuse ja heakorrastuse nõuded.

Planeeritava maa-ala suurus on ca 0,7 ha. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringuks taotletav maa-ala tiheasustusalas ning

planeeritava maa-ala maakasutuse juhtotstarbeks on määratud pere- ja ridaelamumaa.

Detailplaneeringu eesmärk on kooskõlas Saue valla üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda Saue valla veebilehel: <https://sauevald.kovtp.ee/kehtestatud-detailplaneeringud-2024>. Lähemat informatsiooni saab planeeringute spetsialistilt Monika Kõivult: + 372 5301 8124, monika.koiv@sauevald.ee.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUSED
Hageri tee 8 Ääsmäe külas

Saue Vallavalitsus on koostanud projekteerimistingimuste eelnõu **Ääsmäe külas Hageri tee 8** (katastritunnus 72701:001:1129, 4882 m², ärimaa 100%) kinnistul elukondliku hoone püstitamiseks.

Kavandatud elukondlik hoone sobitub oma otstarbalt ja mahult seda ümbritsevate teiste analoogsete elukondlike hoonete ning nende abihoonete vahele, mis on samaväärne piirkonna tänase hoonestuslaadiga. Lubatud ehitismahu määramisel on lähtutud ümberkaudsete hoonete mahtudest ja paigutusest.

Eelnõuga saab tutvuda <https://sauevald.kovtp.ee/avatud-menetlusega-projekteerimisteated>.

Arvamused esitada hiljemalt **07.06.2024** Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn, info@sauevald.ee).

Eelnõud puudutavate küsimuste korral palun ühendust võtta vallaarhitekt Urmas Elmikuga telefonil 516 6441 ja e-posti aadressil urmas.elmik@sauevald.ee.

Kasemetsa, Väikemetsa ja Männituka kinnistud Maidla külas

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste andmiseks Maidla küla Kasemetsa, Väikemetsa ja Männituka kinnistute detailplaneeringu täpsustamiseks.

Taotleja soovib täpsustada detailplaneeringus käsitletud arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi, vähendada planeeringualal hoonete katusekallet kuni 10 kraadini ning täpsustades katuse tüüpi. Lisaks soovib taotleja teise korruse katusekorruse asemel rajada täiskorruse.

Eelnõuga saab tutvuda <https://sauevald.kovtp.ee/avatud-menetlusega-projekteerimisteated>.

Arvamused esitada hiljemalt **07.06.2024** Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn, info@sauevald.ee). Küsimuste korral palun ühendust võtta vallaarhitekt Kaie Tobrelutsuga telefonil +372 5381 7058 ja e-posti aadressil kaie.tobreluts@sauevald.ee.

Anne AÜ 28 Kaasiku külas

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste andmiseks **Kaasiku külas Anne AÜ 28** (katastritunnus 29703:035:0230, 821 m², elumumaa 100%) kinnistul olemasoleva aiamaa laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust ning hoone ümberehitamiseks üksikelmuks.

Kavandatud tegevus on kooskõlas Saue valla kehtiva üldplaneeringuga.

Eelnõuga saab tutvuda <https://sauevald.kovtp.ee/avatud-menetlusega-projekteerimisteated>.

misteated.

Arvamused esitada hiljemalt **07.06.2024** Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn, info@sauevald.ee). Küsimuste korral palun ühendust võtta vallaarhitekt Kaie Tobrelutsuga telefonil +372 5381 7058 ja e-posti aadressil kaie.tobreluts@sauevald.ee.

Jõgisoo küla

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste andmiseks Jõgisoo küla Klaasi, Keila mnt 3 ja Kanama tee L1 kinnistute ja lähiala detailplaneeringu ning Jõgisoo küla Kurvi, Keila mnt 1, Kanama kergtee L1 kinnistute ja lähiala detailplaneeringu täpsustamiseks.

Taotleja soovib **Keila mnt 1** (72501:001:0195) kinnistule projekteeritud ehitusloaga laohoone maa-ala liita **Klaasi tee 1** (72501:001:0645) kinnistuga, et moodustuks üks terviklahendus Klaasi tee 1 kinnistule rajatavate hoonete funktsionaalseks toimimiseks ja et kõik rajatavad hooned asuksid ühel kinnistul. Taotleja soovib nimeetatud kinnistute vahelist piiri muuta selliselt, et Keila mnt 1 kinnistust lahutatakse ja Klaasi tee 1 kinnistule liidetakse ca 6 032 m² suurune pind.

Eelnõuga saab tutvuda <https://sauevald.kovtp.ee/avatud-menetlusega-projekteerimisteated>.

Arvamused esitada hiljemalt **07.06.2024** Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn, info@sauevald.ee). Küsimuste korral palun ühendust võtta vallaarhitekt Kaie Tobrelutsuga telefonil +372 5381 7058 ja e-posti aadressil kaie.tobreluts@sauevald.ee.

Kuidas tuua loodus lastele lähemale?

5

Nr 8 / mai / 2024

Saue Valtur

Saue lasteaed Midrimaa otsustas 2023. aasta sügisel võtta suuna projektõppele.

Projektõpe on õppemeetod, mis põhineb laste algatusel, huvidel ja küsimustel, kus õpetajal on toetav ja organiseeriv roll ning kaasatud on ka lapsevanemad ja kogukond. Siin artiklis tutvustavadki kolme rühma õpetajad oma tegemisi ja toimetamisi läbi projektõppe meetodi – kuidas tuua loodus lastele lähemale?

RAILI RIHTER
Midrimaa õppejuht

Rõõmupallide rühma “Kevade projekt”, õpetaja Tai-mi Lillmann

Rõõmupallide rühmas käivad 2-3-aastased lapsed, kasutame rühmas projektõppe meetodit. Meie väikeste, 2-3-aastaste lastega saavad projektid alguse enamasti laste mängudest, märkamistest või vajadusest õpetada ja kinnistada uut oskust.

Kevad on imeline aeg, et lastega avastada ja uurida. Meie kevadine projekt kannabki nime „Kevad ärkab, kevad tärkab“.

Projekt algas muusikatunnis kuulatud kevadelauludest, kus talveunest ärkasid loomad. Oleme tutvunud karu, siili ja ussiga, esimeste kevadlilledega ning külvanud ise lilleseemneid. Lilled on juba päris suureks kasvanud, esimesed õienupudki on näha.

Oleme uurinud kevadpühadeks tuppa toodud pajuksi, mis vaasis õitsemala, juured alla võtsid ja mulda pistetud said. Kas need ka kasvama lähevad – ootame esimesi rohelisi pungasid.

Neist samadest okstest pudenese alla kaks väikest röövikut, kes terve pika päeva rühmas põnevust tekitasid ja keda luupidega uudistati.

Avastusteel olemegi jõudnud putukate juurde, sest ühel hommikul tekitas rühmas elevust talveunest ärkanud kärbes. Jälgimegi hetkel, milliseid putukaid meie mängualal leidub ja milliseid neist ei tasu segada.

Meie Kütise maja ees on tore park, kus jalutada ja uurida ning luubid on toredad abilised. Seega võib meie pisikesi uurijaid ilmade soojenedes pargis kevadet avastamas näha.

5-6-aastaste laste Trollide rühma projekt “Linnud”, õpetaja Mai Lattik

Eelmise aasta lõpus, kui arutlesime lastega, kuidas rühm jõuludeks kaunistada, märkisid nad, et puu peale - rühma seinale on joonistatud suur tamm - võiks linnud teha. Kui mõtlesime, mis linnud sinna sobiksid, selgus laste huvi lindude vastu.

Jaanuaris algaski meie lindude projekt. Lapsed tegid ise ettepanekuid, tõid kodudest raamatuid, linde-mänguasju, binokleid. Vanemadki toetasid rühma. Kes tellis linnumängud, kes leidis poest linnukujakesed, mis meie laudadele sobisid. Üks laps tegi koos emaga linnumängu, mis toetas lugema õppimist ja lindude tundmist. Mitu last sai endale linnupildiga riideid.

Tegime ettepaneku, et iga laps saab valida linna, kelle kohta kodus töölehe teeb. Töölehtede mõju ei osanud me ette näha. See oli laste jaoks tõeline julguse proovikivi.

Iga laps tegi kodus ühe - mõni laps isegi mitme - linna kohta töölehe ja esitles valitud sulest rühma ees. Kõik lapsed esinesid. Ka tagasihoidlikumad ei jätanud võimalust kasutamata.

Mitu vanemat tellis Wild Republic kauplusest laulva mängulinnu, mille laps oli enda linnuks valinud.

Ka rühmaruumi muutmisel said lapsed kaasa rääkida: nukunurga asemele tegime projektinurga. Lapsed otsisid olemasolevate raamatute seast lindudega seotuid, ka kodust toodi neid palju. Rõõmu tegi, et projektinurgas oli pidevalt raamatuvaatajaid.

Projekti käigus said lapsed linnu joonistada, meisterdada ja voolida, kirjutada lindude nimesid, uurida ainekirjandusest lindude kohta, õppida luuletust ja liisusalmi, kuulata erinevaid muinasjutte, kus tegemist lindudega. Matkapäevadel metsas, tänaval ja niidul linnu vaadelda, loendada ja kuulata. Mõnikord olid kaasas binoklid ja ka aknast vaadeldi binoklitega linnu. Mängiti lindude mängu, ot-siti linnu kokkusaadud pusledest. Ekraanilt vaadati erinevaid linnu ja filmi lindude rändest. Lapsed leidsid linnu kõikjalt.

Rühm käis vaatamas Estonias balletti ja kui lavale tulid luiged, kostis äratundmine: „Kühmnokklüiged.“ Projekti lõpetasime Papagoide Paradiisi külastusega.

6-7-aastaste laste Krõllide rühma projekt “Putukad”, õpetaja Merike Peirumaa

Kui õpetaja laual olev kleeps jaanimardikast tekitas lastes

Fotod: Midrimaa

suurt huvi putukate elu vastu, oli paras aeg alustada projektiga “Putukad”. Seda enam, et kevad oli saabumas ning talveund maganud putukad aina ärkasid ja näitasid end.

Lisaks luupidele tööme rühma luubitopsi ja need täitused lapsevanemate abiga vilkalt. Aknalaul olid erinevad putukateemalised raamatud. Põnev oli mängida erinevate mänguputukatega, keda meie rühma tekkis ootamatult palju. Osade

putukate kohta on rühmas olemas ka putukate eluring – munast suure putukani.

Saime putukaid joonistada šabloonide abil, meisterdada ruumilisi putukaid. Eriti põnev oli jälgida elus putukaid, kes lasteaias hoo-vis ja metsa all ringi liikusid. Suure üllatuse valmistas Krõllidele õõliblikas, kes luubitopsi oma munad munes. Nii said lapsed jälgida munade arengut ja röövitute koorumist.

Meil käis külas oma hu-

Mida arvavad lindude projektist Trollide rühma lapsed?

Martin: Enne ma teadsin ainult rasvatihast ja suitsupääsukest, aga nüüd tean palju linnu. Mulle meeldis teha töölehte punarinnast.

Gregor: Mina sain teada, et merikotkas toitub kaladest. Mulle meeldis, et lapsed tõid igasuguseid linnuasju lasteaeda.

Kristofer: Ma sain teada, et sookurg on toonekurest isegi suurem. Luik on kõige ilusam ja siis paabulind.

Adele: Jäälind isegi sukeldub korra vette, et kala kätte saada. Mulle meeldis meisterdada ja see, et meie tehtud linnud olid selle puu peal.

Kaarel: Mulle meeldis, et saime palju raamatuid vaadata. Ja see meeldis, kui üks papagoi tuli meie vahele kõndima.

Romet: Sain teada, et rähni pojad on alguses paljad ja pimedad ja et lindude nokad on erineva kujuga. Suled on ka erinevad. Paberirullist linnu teha meeldis. Papagoisid me algul natuke kartime, sest nad lendasid nii lähedalt.

Olle: Sain teada, et metsvindi isa õpetab oma pojad laulma. Töölehti meeldis teha. Ma tegin kolm lehte. Ja me saime endale papagoisulgi!

Elise: Mulle meeldis kodus töölehte teha ja meeldis, et kõik said teistele oma linnust rääkida. Papagoid olid nii erinevat värvi ja erineva suurusega. Üks isegi rääkis.

Elise Marii: Ma sain pasknärist palju teada. Nüüd ma tean, et ta teeb sellist kriiskavat häält. Mulle meeldis, kui üks papagoi tuli Adele pea peale.

Andrian: Mulle meeldis plastiliinist linnu teha ja papagoisid toita.

Marta: Binokliga linnu vaadata oli ka tore. Ja papagoide juures kohe, kui ma sisse astusin, siis avastasin, et suure papagoi pepu on mu peas.

Revo: Mulle meeldis luikesid teha. See ei olnudki raske. Jaanalinnu muna on kõige suurem. Papagoid meeldisid mulle, eriti see värviline suur ja see hall suur.

Karl: Ma tean nüüd, et öökull tiirutab ja võtab oma küünistega linnust või loomast kinni. Mulle meeldis isa ja vennaga linavästriku töölehte teha. Emme aitas kirja panna.

Elise S: Torudest tegime linnu, see küll meeldis.

Steffi: Mulle meeldis töölehte teha, ma tegin kõik ise. Emme ainult printis pildid ja mina lõikas ja kleepis peale. Papagoiparadiisi ma nii ootas, et papagoi tuleks mu kätte peale.

Elise: Ma tean, et lindude nokad on erinevad, sest nad söövad erinevat sööki. Ja lindude munad on erineva suurusega. Torudest linnu teha meeldis ja meeldis, et me kleepisime need linnumajade juurde. Papagoisid meeldis toita ja ma enne ei teadnudki, et papagoid söövad ka porgandeid.

Daniel A: Ma sain teada, et kagu muneb oma muna teise linna pessa.

vitavate eksootiliste putukatega Leif-August Kirs Loodusluubi Programmist.

Lastel oli võimalus uurida lähemalt, millised näevad välja hiidritsikad, raagritsikad, prussakad ja tuhatjalgsed. Eriti põnev oli lasta neil oma käe peal ringi

jalutada.

Emadele valmisid kingituseks putukateemalised üllatused. Rõõm on jälgida, kuidas lastel erinevate putukate nimed meelde on jäänud. Loodan, et seda avastusrõõmu jätkub veel kauaks!

Fotod: Valdur Vacht

Tänavune laulu- ja tantsupäev Saue Sõlg kandis nime „Ilma hoiab inimene“

Tänavune Saue Sõlg tõi 19. mail Saue linna jaanituleplatsile kokku pea 600 lauljat, rahvatantsijat ja muusikut 26 kollektiivist Saue linnast-vallast, Tallinnast ja Kohilast. Päeva juhtis Saue kooli, muusikakooli ja poistekoori vilistlane Ragnar Uustal.

EVELIN POVEL
lavastaja

Saue linna laulu- ja tantsupäevi on peetud aastast 1992. Kuni koroonani toimusid need igal kevadel, nüüd veidi harvemini.

Alguses olid peod mõisa õuel, siis kooli juures. Kõlakoja valmimisest alates jaanituleplatsil.

2005. aastast kannab pidu Saue Sõle nime. Selle toreda nime pakkus välja Saue kauaaegne rahvatantsujuht Elena Kalbus, kes oli esimese peo üks korraldaja.

Saue Sõlel on üks omapärast. Kava valmib kõigi osalevate kollektiivide kaasabil ning tervik sünnib peoplatsil ilma eelnevate ühisproovide ja läbimänguta.

Siiski pole tegemist pelgalt kontserdiga, kus iga tantsurühm, laulukoor, rahvamuusikud või orkestrid üksteise järel üles astuvad ja valitud palad ette kannavad.

Pidudel on oma teema, millega väljapakutu haakuma peab, ja lavastaja, kes need killukesed üheks tervikuks kokku seob.

Tänavune laulu- ja tantsupäev

supäev kandis nime „Ilma hoiab inimene“, peo plakatil hoidmas kaks põlvkonda teineteist: noor, kes on alles avastamas elamise ilu ja võlu, ning väärikas eas vanainimene, kelle igast kortsukesest peegeldub elutarkust. Nõnda kulges ka kontsert kasvamise ja avastamise vallatusest elu usaldamise, rõõmu ja tarkuseni. Pidu algas rongkäigu-

ga Keskuse pargist, millega liitusid pealtvaatajad ja kaasaalajad.

Kontserdi alguses kõlas spetsiaalselt sellele peole tellitud Pille-Rite Rei koorilauluseade esmaettekannet. Kavas oli ka Saue inimeste loomingut ja seadeid.

Platsil pakkus meeleolu ka väike laadaala töötubade, hea-parema ja toitlustajatega.

Tänusõnad

Tuhat tänu Sulle, kallid laulja, tantsija, rahvamuusik ja orkestrant Saue laulu- ja tantsupäeva loomise eest. Aitäh, et Sa selle pika päeva vastu pidasid ja oma rõõmu jagasid.

Tänu kummardus Sulle, tantsurühma, koori, orkestri, ansambli, projektbändi juhendajale! Aitäh Sinu pühendumuse, kannatlikkuse ja armastuse eest, mida jagad.

Olge te tuhandest tänatud, kallid pealtvaatajad!

Jah, olen nõus, lõke oli liiast. Palun siiralt vabandust kõigi ees, kes tundsid end lõkkesuitsust häirituna. See ei olnud tahtlikult nii.

Saime hea õppetunni, mida kaasa võtta. Ometi... visaku esimene kivi see, kes pole kunagi eksinud. Loodan südamest, et see polnud siiski selle päeva ainus emotsioon ning Saue Sõle tegelik fookus ja mõte on jätkuvalt mujal.

Olge väga hoitud!

Evelin Povel

Tantsurõõm täitis Tuleviku Lasteaia

Kõik tantsusõbrad tähistavad 29. aprillil rahvusvahelist tantsupäeva. Tuleviku Lasteaia lapsed ja õpetajad olid muusikaõpetaja Kerli abiga selleks päevaks pikalt valmistunud, korranud tantsusamme ja harjutanud tantsumustreid.

KATRIN LARM
Tuleviku lasteaia õppejuht

Tantsupäeva hommikul kogunes lasteaia-pere Kosmosesse ehk saali, et õpitut sõpradele näidata ja koos lustida.

Tänavu tegid tantsupeo väga eriliseks ja meele-

olukaks külalised, Saue kooli 2.-3. klassi rahvatantsurühm Tõrakesed ning 4.-5. klassi rahvatantsurühm Päikeseratas. Tantsijaid saatsid ja meeleolu löid Saue kapelli muusikud. Nende esituses kuulsime ja nägime ka selle aasta rah-

vusvahelise tantsupäeva tantsu „Ingliska“.

Peo lõpus saime kõik tantsupõrandal kokku ja toimus suur „Kaera-Jaani“ ühistantsimine kapelli muusika saatel.

Suur-suur aitäh muusikaõpetaja Kerlile, Saue Kooli rahvatantsijatele, nende juhendajatele Malle Liivile ja Siret Vaiklale ning Saue kapelliile, et tegite meie tantsupäeva eriliseks!

Fotod: Tuleviku Lasteaia

Kuhu pöörduda, kui vajad abi?

	116 006 välismaalt: +372 614 7393 OHVRIABI KRIISITELEFON	116 111 välismaalt: +372 600 4434 LASTEABI TELEFON	660 6077 VÄGIVALLAST LOOBUMISE TUGILIN	116 123 EMOTSIONAALSE TOE JA HINGEHOIU TELEFON	660 7320 INIMKAUBANDUSE ENNE- TAMISE NÕUANDELIIN	VAIMSE TERVISE VEEBINÕUSTAMINE
Kellele ja mis murega?	Inimestele, kes on langenud kuriteo, hooletusse jätmise, halva kohtlemise ning füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalda ohvriks hiljuti või ka pikemat aega tagasi. Pöörduda võivad ka abivajajast teatajad, soovi korral tagatakse anonüümsus.	Nii lastele kui täiskasvanutele nõu küsimiseks ja abi saamiseks või abivajavast ja hädaohus olevast lapsest teatamiseks. Pakutakse esmast nõustamist, vajadusel edastatakse info erinevatele spetsialistidele.	Vägivalda toimepanijatele, nende lähedastele või vägivalda toimepanijatega tegelevatele spetsialistidele. Pöörduda võib ka vägivalda toimepanemiste ennetamiseks.	Täiskasvanutele ärevuse maandamiseks, toimetulekuvõime parandamiseks ja eluliste teemade arutamiseks. Nõustaja toetab probleemide lahendamise leidmisel ja vajadusel suunab edasi vaimse tervise veebinõustamisele.	Inimesed, kes on langenud tööalase või seksuaalse ekspluaterimise, prostitutsiooni kaasamise, kuritegevusele sundimise või fiktiivse abielu ohvriks. Pöörduda võivad ka spetsialistid ja abivajajast teatajad.	Inimestele, kelle igapäevaelu ja toimetulek on häiritud, kelle elus on pingeid ja raskusi. Vaimse tervise veebinõustamine ei asenda arstiabi ega teraapiat.
Kes vastavad?	Kriisiabi nõustaja kogemustega spetsialistid	Erialase kõrghariduse ja nõustamiskogemusega spetsialistid	Psühholoogia või sotsiaaltöö taustaga nõustajad	Erialase ettevalmistuse ja kogemusega spetsialistid ning hingehoidjad	Inimkaubandusohvrite nõustajad	Vaimse tervise spetsialistid
Millal?	Ööpäevaringselt ja veebinõustamine palunabi.ee	Ööpäevaringselt, lisaks veebinõustamine lasteabi.ee ja info@lasteabi.ee	E-R 10-16 ja tugiliin@sotsiaalkindlustusamet.ee	Kell 10-24 emotsionaalse toe nõustajad Kell 16-24 hingehoiu nõustajad	E-R 8.30-17.00 ja inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee	www.palunabi.ee/ vaimne-tervis
Mis keeles?	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise
Hind	Tasuta	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

22. juuni kell 19

HAIBA KÜLA JAANITULI 2024

Haiba tüügi ääres

ÕHTUJUHT
Erkki Sarapuu

ESINEVAD
Karina Looveer ja Ivar Kannelmäe

Kukerjillid

JAANIMÄNGUD JA TEGEVUSED KOGU PERELE

Kohatu Pruulikoda Kohvik Tomat Passionistaar Kokteilibaar

21. juuni kell 19

RIISIPERE JAANITULI 2024

Niisi kirikumõisa pargis

kauplejad ansambel

Jaanimängud ja tegevused kogu perele!

ÕHTUJUHT
VÄIKO TÄAR

Kohvik Tomat

TONY, SHELLEY ja maagiline valgus

LAAGRI KULTUURIKESKUSES

27.05 kell 16

Pilet 5€

KUNSTI JA LOOVUSLAAGER NAISSAAREL

29.07-4.08.2024

MATKAD, LOOVUSPRAKTIKAD, VAIMNE TERVIS, SPORT, SUVI, UUED SÕBRAD JA IMELINE NAISSAAR OOTAVAD NOORI ALATES 10. ELUAASTAST.

REGISTREERIMINE ARNO.EE KESKKONNAS LAAGRIMAKSUMUS: 280.-

info@sauenoorakeskus.ee sauenoorakeskus.ee

TULNUKAS II

ehk Valdise tagasitulek 17 osas

LAAGRI KULTUURIKESKUSES

27.05 kell 11 ja 19 Pilet: 6/4.50 €

Laagri kultuurikeskuses

Laupäeval, 1. juuni 2024 kell 12

Tulge kuulama klahvpilli muusikat

UNA MATTINA

Uus-klassikat meie noorte esituses.

Teile mängivad:
OLIVER, HANNA-BRITT, KARMEN, LIISA, EVELINA-LINDA, JOHANNES, TAANIEL & väikevend JONATAN...

Muusikalisi üllatusi tuleb ka!

Kohtumiseni **HELIDE** saatel!

Teie Sirje Liiv & co

29.05 kell 17.00-19.00

Laagri Jõekäärü pargi SKATEPARGI AVAMISÜRITUS

17:00-17:15 kogunemine ja regamine
17:15-17:45 workshop (algajatele ABC trikitamine ja põhitööd, edasijõudnutele võistluse ettevalmistus)
17:45-18:15 nooremate võistlus
18:15-18:45 vanemate võistlus
18:45-19:00 autasustamine/tort ja lõppsõna

Registreerimine kohapeal! Kiiwi olemasolu on kohustuslik!

Saue vallamaja akendel saab imetleda kevadiselt imelisi liblikateoseid Kaija Kesalt.

Eakate vastu suunatud vägivald – kas ja kuidas sellega võidelda?

Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi põhiteenuse juht Lenne Indov peab vägivallaga võitlemisel oluliseks märkamist, sekkumist ja julgust otsida abi. Kui palju eakaid kannatab igal aastal vägivallajuhtumites ning kas ja kuidas saab igaüks meist olla neile toeks?

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Millised on peamised eakate vastu suunatud vägivalla tüübid?

Institutsionaalne ehk väljaspool eaka kodu toimuv väärkohtlemine, tahtlik või tahtmatu hooletusse jätmine, otsene ja kaudne füüsiline, emotsionaalne või psühholoogiline vägivald, seksuaalne väärkohtlemine, samuti rahaline või muul viisil materiaalne ärakasutamine.

Kui teadlik on ühiskond sellest, et ka eakad võivad sattuda lähisuhtevägivalda ohvriteks?

Ühiskond on üha teadlikum sellest, et lähisuhtevägivald võib mõjutada inimesi, sõltumata nende vanusest, soost, rassist, sotsiaalsest staatusest või muudest tunnustest. Tuleb tõdeda, et eakate vastu suunatud vägivallale on aegade jooksul pööratud vähem tähelepanu kui näiteks lähisuhtevägivald üldiselt, kuid viimastel aastatel on tehtud pingutusi selle probleemi teadvustamiseks ja selle vastu võitlemiseks.

Eakate lähisuhtevägivalda juhtumid võivad olla eriti keerulised, sest ohvrid võivad olla füüsiliselt nõrgemad või sõltuvad vägivallatsejast hooldamisel või majanduslikult. Lisaks võivad eakad inimesed olla vähem teadlikud oma õigustest või karta, et nende kogemust ei võeta tõsiselt. Samuti seisame silmitsi iganenud hoiakutega, et abi saamine on tabu ja inimene peab ise hakkama saama.

Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi ja ennetusteenuste osakond on teinud jõupingutusi teadlikkuse tõstmiseks, et kõik ühiskonna liikmed oskaksid paremini märgata eakate vastu suunatud vägivalda. Lisaks on aastast aastasse paranenud abisaamise võimalused.

Pakume vägivallaohvritele nõustamist, ajutist majutust, õigusabi ja muid toetavaid meetmeid, et aidata neil vägivallast pääseda ja elu uuesti üles ehitada. Siiski näeme, et on oluline jätkata teadlikkuse suurendamise ja ressursside kättesaadavaks tegemisega, et

kõik, sealhulgas eakad, saaksid vajaduse korral abi.

Kas eakate vastu suunatud vägivalda osatakse ka märgata?

Eakate vastu suunatud vägivallad võivad olla keeruline märgata mitmetel põhjustel, sealhulgas ohvrite endi hääbistamise või hirmu, hooldekodudes ja teistes hoolekandeesutustes toimuva vägivalla varjamise ning ühiskondliku arusaama tõttu, et eakad inimesed ei pruugi olla vägivalla ohvrid.

Siiski on oluline mõista, et eakad on sama haavatavad (lähisuhte)vägivallas kui nooremad inimesed ning et selle äratundmine ja sekkumine on oluline nende kaitseks.

Toon välja mõned märgid, mida tasub eakate vägivallaohvrite juures märkata:

- füüsilised vigastused, nagu verevalumid, luumurrud või põletused, eriti kui neid esineb korduvalt või selgitamatul viisil;
- ärevus, depressioon või muud muutused käitumises või meeleolus, mis võivad viidata vägivallaohvrile;
- hooldekodus elavate eakate puhul on nendeks näiteks hooletusse jäetud välimus, kehv hügieen või muudele põhilistele vajadustele ebatavaline reageerimine.

Majandusliku ekspluaterimise märgid on näiteks suurte rahasummade väljavõtmine arveldusarvelt või ebatavalised ülekanded, maksmata kommunaalarved ja võlad.

Tahan rõhutada, et märkamise kõrval on ülioluline just sekkumine. Kogukonna liikmed, tervishoiutöötajad, hooldajad ja teised eakatega kokku puutuvad inimesed peaksid olema teadlikud neist märkidest ja võtma tõsiselt igasuguseid kahtlusi vägivalla või hooletuse suhtes. Vajadusel tuleb ohvritele pakkuda toetust ja abi ning suunata ohvriabisse või kohalikku omavalitsusse.

Kas eakad ise oskavad tunnetada, et see, mis nendega toimub, on lähisuhtevägivald?

Eakad võivad olla teadlikumad, et nendega käitumine või suhted on ebatervisli-

Saue valla sotsiaaltööspetsialistide kontaktid

Maret Maripu

E-post: maret.maripu@sauevald.ee

Telefon: 5855 6836

Vastuvõtt: Saue linn, Pärnasalu põik 3

Tööpiirkond: Saue linn, Aila, Jõgisoo, Valingu, Vanamõisa, Koppelmaa, Maidla, Pällu, Pärinurme, Tagametsa, Tuula ja Ääsmäe küla

Sille Li Püüa

E-post: silleli.pyya@sauevald.ee

Telefon: 513 7154

Vastuvõtt: Laagri, Veskitammi 4

Tööpiirkond: Laagri alevik, Hüüru, Kiia, Püha, Vatsla, Alliku ja Koidu küla

Merike Lepik

E-post: merike.lepik@sauevald.ee

Telefon: 5551 2460

Vastuvõtt: Haiba halduskeskus

Tööpiirkond: Haiba, Kernu, Kirikla, Kohatu, Kustja, Metsanurga, Mõnuste, Allika, Hingu, Kaasiku, Kibuna, Laitse, Pohla, Ruila, Vansi, Kabila ja Muusika küla

Loona-Liis Kenzap

E-post: loona.kenzap@sauevald.ee

Telefon: 557 1614

Vastuvõtt: Riisipere halduskeskus

Tööpiirkond: Riisipere ja Turba alevik ning Munalaskme, Aude, Jaanika, Madila, Mustu, Nurme, Odulemma, Vilumäe, Ürjaste, Ellamaa, Kivitammi, Lehetu, Lepaste, Siimika, Tabara ja Viruküla küla

Eakate ja puuetega täisealiste spetsialist Sirlu Sõstar-Peerne

E-post: sirlu.sostar@sauevald.ee

Telefon: 5346 2560

kud või koguni vägivallad, kuid nad võivad kogeda ka segadust, häbi või hirmu, mis takistab neil olukorrale otse silma vaadata. Siiski võib osa eakaid olla teadmatud või eitada, et nad on vägivalla ohvrid, eriti kui vägivallad tuleb lähedastelt pereliikmetelt või hooldajalt.

Paljud eakad võivad kogeda vägivallad ja arvata, et see on normaalne osa nende suhetest või hooldekodu elust. Nad võivad karta, et nende olukorda ei võetaks tõsiselt või et nad ei saa abi. Samuti võivad nad olla mures selle pärast, kuidas nende teised suhted või elu muutub, kui nad vägivalla paljastavad.

Oluline on pakkuda eakatele turvalist keskkonda, kus nad saavad avameelselt rääkida oma kogemustest ja muredest ning kust neile pakutakse tuge, toetust ja vajadusel ka abi. Eakatele tuleks selgitada, et nad ei

pea kannatama vägivalla all ja et neil on õigus abile ja kaitsele. Tervishoiu- ja sotsiaaltöötajad, samuti muud tugispetsialistid mängivad olulist rolli eakate teavitamisel nende õigustest ja abivõimalustest.

Kas eakad julgevad rääkida lähisuhtevägivallast?

Eakad võivad tunda mitmeid takistusi lähisuhtevägivallast rääkimisel, kuid paljudel juhtudel on neil võimalik rääkida, kui neile pakutakse turvalist ja toetatavat keskkonda ning kui neil on teadlikkus sellest, et nad ei pea oma olukorda üksi taluma.

Mõned takistused, mida eakad võivad kogeda lähisuhtevägivallast rääkimisel

• **Häbi.** Eakad võivad hääbendada või tunda end süüdi, et nad on vägivalla ohvrid, eriti kui vägivallad tuleb lähedastelt pereliikmetelt või hooldajatelt. Nad võivad

karta, et teised mõistavad neid hukka või ei usu nende lugusid.

• **Hirm tagajärgede ees.** Eakad võivad karta vägivallatseja reaktsiooni või seda, et juhtunu avalikustamine võib olukorda veelgi halvendada. Nad võivad karta, et kaotavad eluaseme või toetuse, eriti kui vägivallatseja on nende peamine hooldaja või finantsiline toetaja.

• Puudulik teadlikkus abivõimalustest.

Kuigi eakad võivad kogeda eeltoodud takistusi, on oluline pakkuda neile turvalist ja toetatavat keskkonda, kus nad saavad oma kogemustest rääkida. Lisaks eelmainitud tervishoiu- ja sotsiaaltöötajatele ning erinevatele tugispetsialistidele võivad usaldusväärsed sõbrad, pereliikmed ja teised lähedased inimesed olla olulised toetajad eakatele, kes kogevad vägivallad, aidates neil leida vajalikku

Tasub teada

• ohvriabi kriisitelefoni 116 006, välismaalt helistades +372 614 7393

• emotsionaalse toe ja hingehoiu telefoni 116 123 (iga päev kell 10-24, hingehoidjad vastavad kell 16-24)

• inimkaubanduse ennetamise nõuandeliini +372 660 7320

• vägivallast loobumise tugiliini +372 660 6077

• ohvriabi kontaktid Harjumaal
www.palunabi.ee/et/
kontaktid/harju-maakond

abi ja toetust.

Kas ja kui palju eakaid on pöördunud ohvriabi poole ja mis on olnud peamised mured?

2023. aastal pöördus ohvriabisse 227 eakat ehk 6% kõikidest uute juhtumitega seotud pöördujatest. Peamised pöördumiste põhjused olid vaimne ja füüsiline vägivallad.

2024. aastal oleme Sotsiaalkindlustusametis võtnud üheks eesmärgiks jõuda rohkemate eakateni. Selleks tegeleme ennetus- ja teavitustööga, mis on suunatud eakate märkamisele ja sekkumisele.

Kuhu võivad eakad pöörduda, kui neil on tunne, et nad on sattunud lähisuhtevägivalla ohvriks?

Kiireim viis saada abi on helistada sotsiaalkindlustusameti ööpäevaringsele ohvriabi kriisitelefoni 116 006, kus nõustajad pakuvad emotsionaalset tuge, jagavad infot abi saamise võimaluste kohta ja juhendavad suhtlemisel teiste asutustega.

Vahel on kergem oma murest kirjutada. Selle jaoks on veebilehel palunabi.ee loodud eraldi vestlusaken.

Neil, kes eelistavad silmast silma kohtumisi, palume pöörduda maakondlike ohvriabi töötajate poole, kelle kontaktid leiab palunabi.ee kodulehelt.

Kui inimene vajab emotsionaalset tuge, tal on mure enda või lähedase haiguse pärast, esinevad eksistentsiaalsed või spirtuaalsed küsimused, vajab tuge leinas või surija ja tema lähedaste toetamisega, julgustame helistama sotsiaalkindlustusameti emotsionaalse toe ja hingehoiutelefonile 116 123, kus nõustajad pakuvad emotsionaalset tuge iga päev kell 10–24. Hingehoidjad on samal liinil kättesaadavad kell 16–24.

Kui Arno isaga lasteaia juurde jõudis, käis juba töö ja vile koos

Laenates ja mugandades Eesti kirjandusklassikat, võtaks Tuleviku lasteaia talgupäeva kokku järgmise lausega: „Kui Arno isaga lasteaia juurde jõudis, käis juba töö ja vile koos.”

LINDA BAUVALD
Unistajate rühma esindaja
Tuleviku lasteaia
hoolekogu

Täpselt sellise vaatepildi osaliseks võis saada 2. mail Tuleviku lasteaiaast mööduja. Kaugele kostuv muusika haaras puusi nõksutama ning saagide sahinad, lihvide liud ja labidate kõlksuvised tekitasid suurt uudishimu toimuva vastu.

Talgupäeva idee sai alguse üle-eelmisel aastal, kui hoolekogu entusiastlikul liikmel tekkis mõte teha koos midagi ühiskondlikult kasulikku, mida saavad meie endi lapsed igapäevaselt nautida.

Toona leidiski hoolekogu eestvedamisel aset esimene Tuleviku lasteaia talgupäev

„Tuleviku kevad“, mil lapsevanemad koos laste ja personaliga tegid mõnusa hoogtööpäevaku lasteaia õpiõues ja mänguväljakul.

Sellel kevadel toimus juba „Tuleviku kevad 2.0“ lasteaia õuesõppe meeskonnana ja hoolekogu eestvedamisel, kus vanemad koos laste ja personaliga ühtse lasteaiaaperena asusid lasteaia õuekeskkonda ilusamaks ja mitmekesisemaks looma. Lisaks panime enast kirja Teeme Ära talgupäevale, mis keskendus lasteaia elurikka keskkonna rajamisele.

Nii nagu möödunud korral, said sel kevadel parandatud aastaga ilma poolt räsida saanud lauakesed, uue ilme ja sisustuse mängumajad, lisa sai ka elupuuhekk,

mis tuulisel päeval varju annab.

Täiesti uute projektidena valmis putukahotell, kuhu lähedale külvati elurikkuse peenar, millest saab kindlasti putukate ja mesilaste meelispaik. Samuti sai lasteaia mänguväljaku aed kaunistatud erinevate putukakujuliste kriiditahvlitega, kuhu väikesed kunstnikud saavad edaspidi teoseid luua.

Lasteaia mänguväljaku aiast oli saanud ka galerii, kus talgulised võisid imetleda laste joonistatud putukahotellide kavandeid.

Tublitele töötajatele oli kaetud kosutav söögilaud, millelt sai haarata tervislike puu- ja köögivilju ning rüübata jahutavat mahla või vett.

Lisaks ilusa ilma nautimisele, koosloome rõõmule ja millegi kasuliku tegemisele oli tunda õhus ka enneolematut ühtekuuluvustunnet. Mis saab veel toredam olla ja lapsevanemaid veel enam lasteaiale lähemale tuua, kui ühisloome? Kõik tehakse ju meie endi laste paremaks homseks, ülehommseks, Tulevikuks!

Täiendkoolitus Valencias - parim keskkond ühe hispaania keele õpetaja jaoks

Kooliõpetaja jaoks on parim aeg teadmiste täiendamiseks ikka koolivaheaeg. Minul õnnestus sel kevadel saada keelepraktikat Valencia rahvusvahelises keelekoolis Hispaanias. Sain nautida parimat keskkonda ühe hispaania keele õpetaja jaoks.

MARE MARK
Ääsmäe kooli hispaania
keele õpetaja

Pika ajaloo ja suurejoonelise teaduskeskuse poolest kuulus Valencia on Tallinnast suurem rannikulinna, kus on kaunis vanalinn ja leidub ohtralt uusehitusi.

Peamine tõmbenumber minu jaoks oli endine jõesäng, mille kohal laiusid suursugused sillad. Iga sild oli veidi omamoodi. Mõni kaetud lilledega, mõnel palmid ja mõnel suured kaared. Sildade all käis vilgas sportimine: kes sõitis rattaga, kes jooksis või jalutas, kes

Foto: Mare Mark

Üks kahest Valencia vanalinna väravast.

treenis suurel jalgpallistadionil, kes väiksemas tantsuringis või oli hoopis terve perega mänguväljakul.

Minu päevad koosnesid eelkõige koolitundidest ja kodustest töödest, sest nädalane intensiivkursus tähendas 20 tundi koolis ja

osalemist õhtustel üritustel.

Esimesel õhtul oli linna-ekskursioon, edaspidi juba kokkamine, tantsutrenn ja palju muud.

Hoidsime eestlastega omavahel sidet, et vahetada muljeid ja kogemusi. Olime Eestist kuuekesi, kaks olid

õpetajad.

Hispaania maja korraldatud reisidel saavad osaleda kõik hispaania keele huvilised. Sealses keelekoolis hoitakse grupid väikesed ja õppurid on erinevatest riikidest. Rohkem oli õppimas sakslasi, aga meie grupp oli õppureid ka Šveitsist ja Prantsusmaalt.

Õpilased jaotatakse eelneva kirjaliku ja kohapeal toimuva suulise testi alusel gruppidesse. Gruppide oli palju ja õpetajad vahetusid. Meil oli kokku 3 õpetajat.

Hommikuti õpetas meie gruppis 20-aastase kogemusega õpetaja, kes oskas suurepäraselt tausta avada, tutvustada Hispaania eluolu ja tegi seda kõike mõnusa huumoriga. Tunnis tegime mitmeid individuaalseid

harjutusi ja ka grupitöid. Hea oli näha, kuidas iga küsimus detailideni lahti räägiti.

Sain õppida õpetamist ja kinnistada õpitut. Kursuse lõpus anti kõigile individuaalne tagasiside koos hinnetega.

Keelepraktikale aitas kindlasti kaasa ka kodumajutus. Kuulasin koos perega uudiseid ja sain teada hispaania koolikorralduse kohta 6. klassis käiva peretütre kaudu.

Kuna hetkel õpetan Ääsmäe ja Kernu koolis just kuuendaid klasse, oli hea küsida ja teadvustada, kuidas toimub õppimine Hispaanias.

Soovitan kõigil asuda õppima uut keelt ja seda ka jõudumööda praktiseerida!

Nautige algava suve rõõme, suplusvesi Maidlas ja Riisiperes on puhas

Valla keskkonnaspetsialist Marleen Leht annab teada, et saabused Maidla ja Riisipere supluskohta veeanalüüside tulemused.

SAUE VALDUR
leht@sauevald.ee

Terviseameti Põhja regionaalosakond võttis 15. mail Maidla paisjärvet ja Nissi tiigist Riisi-

peres veeproovi, et vee puhtust analüüsida.

Kõikide veemõnude armastajate rõõmuks näitasid analüüsid, et veega on mõlemas supluskohas kõik

korras ehk see on suplemiseks-ujumiseks igati kõlblik. Veeproov ei näidanud ei soole enterokoki ega kolibakteri olemasolu.

Analüüsi võtmise ajal oli vee temperatuur nii Maidlas kui Riisiperes 15 soojakraadi juures. Et pärast seda on päikest ja sooja jätkunud päevadesse ning öödessegi, on arvata, et vesi läheb üha soojemaks, sest suvi ju on alles teel!

Maidla järv

Nissi tiik

Fotod: Erik Riikojä

Lauluga Gruusias

Gruusia! Pole vist paremat kohta kooriga reisimiseks. Gruusia on imeline paik ajaloolise pärandi, maaliliste mägede ja rikkaliku kultuuriga. Lisaks tohutu külalislahkus.

KAIDI VÄÄT

See oli segakoor Wan-namoisa neljas välisreis. Idee ja aktiivne organiseerimine hakkas tegelikult pihta juba 2019. aastal meie tubli koorivane-ma Ulla poolt. Paraku tuli vahele koroonaaasta ja rik-kus kõik plaanid, kuid seda oodatud ja erilisem see reis sai.

Esinemiskava sai harju-tatud pikalt. Peamiselt ikka kodumaised muusikapalu. Lisaks sai õpitud selgeks ka üks gruusiakeelne lugu. Aprilli teisel poolel pakki-sime kohvrid ja suundusime Gruusia poole.

Alustasime tutvust sel-le kauni maaga Thbilisist. Meie reisile andis tohutult juurde kohalik giid Ketevan Akhobaze, kes oli meiega kaasas terve reisi ajal.

Kui esimesed tutvused pealinnaga tehtud, alusta-sime sõitu Rusthavi poole, kus oli meie koori esimene

ülesastumine imelise Rust-havi järve kaldal. Öhtu oli soe. Park oli rahvast ja melu täis. Tegu oli kohaliku suure tantsufestivaliga. Meie oli-me ainuke laulev kollektiiv ja ühtlasi ainuke välisesine-ja.

Nüüd oli taas aega, et Gruusiat avastada ja maits-vat gruusia kööki nautida. Kõiki vaatamisväärsusi ei jõua siin kindlasti üles loetleda. Suurejoonelisem ja meeldejäavam oli kind-lasti Mtskheta linn. Selles UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud paigas külastasime Jvari kloostrit, Ananuri kindlusekompleksi, Püha Nino kloostrit ja Mtskhethi katedraali.

Üks huvitava ajalooga paik oli Uplistsikhe iidne koobaslinn. Tegu on vani-ma inimasustusega kogu Gruusias. Asumi kõrghetk jäi esimesse aastatuhandes-se eKr. Lisaks ajaloo hõn-gule pakkus koht ka imelisi vaateid ümbritsevale maas-

Foto: Kaidi Väät

tikule.

Omamoodi armas koht oli Signagi linn - grusiini-de seas tuntud kui Armas-tuse linn. Mitme tuhande aastane asula võlus punaste katuste, vanade munakivi-teede ja loomulikult külalis-lahkete kohalikega, kes kut-susid igal nurgal maitsma chachat või värskest pressi-tud granaatõuna mahla.

Külastasime ka lähedal-asuvat Patardzeuli veinite-

hast. Saime degusteerida kuulsaid Gruusia veine ja harida end veinikultuuri osas.

Pärast rohkeid vaata-misväärsusi ja kultuuri nautimist liikusime Bolnisi poole. Sealses linnas külas-tasime muusikakooli, kus õppisime laulmist kohaliku meistri käe all, mis oli väga teistsugune meie tavapära-sest lauluõppimisest. Öhtul oli meil esinemine Bolnisi

kultuurikeskuses. Saal oli noori inimesi täis ja meid võeti väga soojalt vastu. Ka hilisem kajastus kohalikus meedias oli armas ja sü-dantsoojendav.

Kui töö tehtud, järgnes pidulik söömaaeg. Seekord siis kuulsate hinkaalide saatel. Saime selgeks, kuidas neid kohalikke hõrgutisi õi-gesti süüa ja loomulikult ka seda, et viisakas ei ole mi-dagi järele jätta. Need rik-

kalikud toidulauad rahvus-köögi hõrgutistega tuleta-vad end veel pikalt meelde.

Edasi kulges reis Kutaisi poole. Teel sinna külasta-sime Gergeti kolmainuse kirikut. See oli kindlasti üks reisi tipphetki. Pühako-da asub merepinnast 2160 meetri kõrgusel mäe tipus. Kiriku taustale jäävad Kau-kasuse mäed ja Kazbeki mäetipp. Need vaated olid lummuvalt kaunid ja aukar-tustäratavad.

Reisi lõpuosas külastasi-me Kutaisi lähedal asuvat Prometheusi koobast. See loodusime on üks Gruusia kõige kaunimaid kohti, kus saime imetleda stalaktiite, stalagmiite ja väikseid jär-vekesi. Proovisime ära ka akustika. Kui soovid kuu-lata, kuidas kõlab T. Vet-tiku „Kuu“ Prometheusi koobastes, otsi Facebookist üles meie koori leht ja saad teada!

Meie 9-päevane seiklus lõppes rohkete lisakilode-ga. Mõnel kajastusid need kohvri ülekaalus, mõnel jäl-legi vatsakeses. Kuid kõige suuremad lisakilod võtsime kaasa kindlasti kogemuste ja elamuste näol.

Siirad ja suured tänud koorilt meie armsatele diri-gentidele - Sille Freimanile ja Illia Humeniukile. Teiega koos kasvõi maailma lõppu!

Rõõm laulust viis Saue Kooli ja Kose Gümnaasiumi lastekoori Ahvenamaale

Juba traditsiooniks kujunenud Harjumaa lastekooride ühisprojekt „Rõõm laulust“ sisaldas sel aastal lisaks Eestimaa tuurile ka kontsertreisi Ahvenamaale. Just viimati mainitus osalesid Saue Kooli ja Kose Gümnaasiumi lastekoorid.

KADI KAJA JA GRETE PÖLDMA

Mõlemad koorid on varasematel aastatel sama projekti toel käinud kontsertreisidel Värmlandis (Rootsi), Oslos, Lapimaal ja Gotlandil. Projekt pakub noortele lauljate-le võimalust tutvuda teiste

Harjumaa lastekooridega ja tutvustada Eesti kultuuri erinevatel festivalidel ja kontsertreisidel.

Repertuaari omandamiseks korraldavad koolid koostöös ühiseid laululaag-reid. Sedalaadi ettevõtmised arendavad noorte lauljate vokaalseid oskusi ja aitavad läbi koorilaulukultuuri rah-

Foto: erakogu

Koorid andsid kolm kontserti, ühe neist Jomala kirikus.

vuskultuuri hoida.

Ühises projektis osale-mine annab õpilastele esi-nemiskogemusi ja arendab nende silmaringi külastata-

va maa kultuuriga tutvudes.

Alati leitakse uusi sõp-ru, saadakse esinemisko-gemusi, karastutakse uutes olukordades, saadakse uusi

teadmisi ja kasvatakse ini-mestena.

Ahvenamaal andsid koo-rid ühiselt kolm kontserti koolides ja kirikus. Esine-

sime Jomala Södersunda ja Godby Källbo koolis ning Jomala kirikus. Olime seal-setes koolides väga teretul-nud ja kiidusõnadega ei ol-dud kitsid!

Repertuaari moodusta-sid põhiliselt Eesti heliloo-jate loodud teosed. Lisaks oli meil võimalus külasta-da Ahvenamaa parlamenti, näha Pommerni purjelaeva, Viikingite mäge, Kastelhol-mi kindlust ja osaleda Kä-ringsundi loomade safaril.

Aitäh vapratele lauljatele, dirigentidele ja lapsevane-matele! Suur tänu Saue val-lale, Eesti Kultuurikapitali Harjumaa Ekspertgrupile ja Harjumaa Omavalitsuste Liidule kontsertreisi ning koorilaulukultuuri toetami-se eest!

Ansambli Cantus 25. hooaja avamängud

Turba naisansambel Cantus tähistas aprillis 24. sünnipäeva. Aastate jooksul on olnud palju esinemisi. Üks armastatud esinemiskoht on olnud Lehetu külakeskus.

OLVIA LAUR
Lehetu külaselts

Lehetu külaseltsi kor-raldatud üritustel emadepäev, jaani-

päev - on ansambli esi-nemised alati oodatud. Ja et esinemised alati hästi välja tuleksid, on Lehetu küla-keskuse ukseid alati avatud

ansambli proovide jaoks. Ükskõik, mis nädalapäeval või kellaajal.

Ansambel saab külakes-kuses laule harjutada vana klaveri saatel, mis on pärit Saida sovhoosi lasteaia ae-gadest.

See klaver on väga hästi vastu pidanud lasteaialaste ja nüüd kohalike laste män-gudele ning püsinud üllata-valt hästi hääles.

Aga aeg teeb oma töö ja kui Cantuse juhendaja

Kerstile pakuti heas korras kasutatud klaverit, ei mõel-dud kaua, vaid võeti kohe pakkumine vastu. Ühel pü-hapäeva hommikul aprillis toimetasid Cantuse fänn-klubi mehed pilli Lehetu külakeskusesse. Aitäh, kal-lid laulunaised, suurepärase kingituse eest!

→ Ühel pühapäeva hommikul aprillis toimetasid Cantuse fännklubi mehed uue klaveri Lehetu külakeskusesse.

Foto: Lehetu külaselts

Kes meie valla laululastest on tänavune publikulemmik?

Aprillis oli Saue valla laululapse konkurss. Žürii selgitas kahe päeva jooksul välja kuue vanuseklassi neli tublimat, kes esindasid valda Harjumaa laululapse võistlusel, millest oli võimalus lugeda vallalehe eelmisest numbrist.

SAUE VALDUR
leht@sauevald.ee

E sinduslikku žüriisse kuulusid Janika Sillamaa, Mare Väljataga, Reigo Tamm, Piret Laikre ja Anneli Pilpak.

Laululapse konkurss oli emotsiooniderohke, erakordseid etteasteid oli palju. Nüüd on kõigil võimalus etteasteid kuulata-vaadata ja anda enim meeldivale esitusele oma hääl, et välja selgitada, kes laululastest on meie valla tänavune publiku lemmik. Hääletada saab survey.zohopublic.eu/zs/djBug9. Hääletamine kestab 31. maini.

Saue valla laululaps 2024 konkursi tulemused 3-4-AASTASED

Edasipääsejad

Säde Tiho, õpetaja Madli Ainsalu

Natali Roben, õpetaja Elviira Alamaa

Loora Varik, õpetaja Elviira Alamaa

Roosi Kauler, õpetaja Karin Järvi

Eripreemiad

Luna Veikesaar - kindla-meelne esitus, õpetaja Karina Looveer

Jasmiin Ermas - armas esitus, õpetaja Karin Järvi

5-6-AASTASED

Edasipääsejad

Christopher Aben, õpetaja Anne Adams

Säsil Vaher, õpetaja Elviira Alamaa

Marta Heleene Rosin, õpetaja Karina Looveer

Andreas Reilent, õpetaja Elviira Alamaa

Eripreemiad

Ursula Valgeväli - kauni hääle eripreemia, Linda Kardna

Johanna Meier - hingestatud esitus, Elviira Alamaa

Mariel Meirau - kaasaharav esitus, Linda Kardna

7-9-AASTASED

Edasipääsejad

Isabella Aben, õpetaja Hanna-Liina Võsa

Jakob Tabur, õpetaja Elviira Alamaa

Karl-Erik Ainsalu, õpetaja Elviira Alamaa

Beti Kõiv, õpetaja Lia Trummer

Eripreemiad

Mia Lisett Lerg - elurõõmus esitus, õpetaja Grete Põldma

Milena Lisitsyna - muusikaalne esitus, õpetaja Grete Põldma

Keira Hendre - jazzilik esitus, õpetaja Elviira Alamaa

Christabel Sinisaar - hea sisuline ettekanne, õpetaja Elve Erm

Ruudu Turi - tundlik esitus, õpetaja Karina Looveer

Helena Pehter - muusikaalne esitus, õpetaja Karina Looveer

Martin Gutierrez Spuul - teatraalne esitus, õpetaja Elviira Alamaa

10-12-AASTASED

Edasipääsejad

Tobias Tark, õpetaja Kelli Uustani

Liam Younes Hussar, õpetaja Maarja Peäske

Neleri Kirss, õpetaja Lia

Trummer

Simona-Sandra Vaiknurme, õpetaja Kristina Teresa Subi

Eripreemiad

Froy Tikerpuu - haarav esitus, õpetaja Frants Tikerpuu

Trevor Tambu - nooditapne esitus, õpetaja Elviira Alamaa

Tormi Tammemägi - särav esitus, õpetaja Elviira Alamaa

Markus Karus - julge esitus, õpetaja Elviira Alamaa

13-15-AASTASED

Edasipääsejad

Marii-Eliisa Kangur, õpetaja Grete Loit

Säde Vaher, õpetaja Eva-Britta Simson

Mirell Maripuu, õpetaja Anne Adams

Eva Roots, õpetaja Viveli Maar

Eripreemiad

Kristjan Strastin - muusikaalne esitus, õpetaja Elviira Alamaa

Aivili Tinitis - lummas esitus, õpetaja Viveli Maar

Georg Kalvet - stiilne esitus, õpetaja Elviira Alamaa

16-18-AASTASED

Edasipääsejad

Gert Matthias Eljas, õpetaja Gethe Maria Eljas

Daniel Bakler, õpetaja Elviira Alamaa

Liisa Arakas Helina Vallimäe, õpetaja Viveli Maar

Eripreemiad

Paul Peeter Verner - haarav esitus, õpetaja Karina Looveer

Kea Kristiin Laanmets - artistlik esitus, õpetaja Eerik Laanmets

Karoliine Alamaa - hingestatud esitus, õpetaja Elviira Alamaa

Meesteklubi Laagri Taadid liikmed kohtusid 16. mail maailmarändurite Tiit ja Maris Pruuliga.

Meesteklubis ootavad teid ees huvitavad kohtumised ja ühised ettevõtmised

Meesteklubi Laagri Taadid liikmed kohtusid 16. mail maailmarändurite Tiit ja Maris Pruuliga, kes läbisid 2023. aasta suvel mootorpurjekaga Admiral Bellingshausen nelja kuu jooksul meritsi Islandi, Gröönimaa, Teravmäed, Kanada Arktika ja Alaska rannikud.

Admiral Bellingshausen oli esimene sinimustvalge lipu all Loo-deväila läbinud purjelaev. Ekspeditsiooni juht oli Tiit Pruuli, pootsman Maris Pruuli.

Külalised vestlesid huvitavalt merel kogetud elamustest - rõõmudest, hirmudest, kurbusest ja igavusest.

Maris tutvustas ka oma äsjailmunud raamatut „Läbi Loodevääli. Kokkupõrkekursil Veenusega“. Päeviku vormis kirjutatud teos jutustab elust neljakuisel mereretkel.

Maris ja Tiit illustreerisid reisimuljeid rohkete fotode ja videotegega, mis kirjeldasid loodust, loomi ja mereelukaid: kohtumised jääkaru, vaalade, morskade, polaarrebaste ja teistega.

Huvipakkuvad olid kohtumised kohalike elanike inuitidega, nende elu, olme ja kommetega. Inuitide põhiline tegevusala on kalapüük, hüljeste küttimine ja töö kaevandustes, sealhulgas ka kullakaevanduses.

Mõni sõna ka laevast. Admiral Bellingshausen on metallist kerega. Kere pikkus on 24, laius 6,4 ja süvis 3,5 meetrit. Laev arendas kiirust keskmiselt 8 sõlme, soodsa tuule korral võis kiirus tõusta 12 sõlmeni. Laeva mootori võimsus on 400 hobujõudu.

Maris Pruulilt on varem ilmunud raamat „Arktika – kodu Suure Vankri all“ (2021), mis kirjeldab reisi Arktikasse. Kahasse abikaasa Tiit Pruuliga on kirjutatud „Jäine igatsus. Armastus Antarktika moodi“ (2020).

MATI TARTU

Laagri Taadid pole miskid taadid tegelikult

Eakate meeste klubi Laagri Taadid on tänaseks tegutsenud juba kümme aastat. Nad ootavad endi hulka mehi, keda huvitab suhtlemine eakaaslastega, ühised ettevõtmised, eneseharimine ja kohtumised huvitavate inimestega. Saate ühendust ja teavet, kui helistate: 508 9013, Jüri Esinurm; 507 2978, Mati Tartu; 517 8002, Juhan Salum.

Raamatuklubi lõpetas kaheksanda hooaja

Mai alguses lõpetas Saue pensionäride raamatuklubi oma kaheksanda hooaja.

ELINA MÄGI

Kokkusaamine oli pühendatud meie vanimale tegutsevale kirjanikule Ira Lemberile.

Ira Lember pühitses 21. mail 98. sünnipäeva. Veel sel suvel on tal ilmumas järjekordne romaan „Valged klaarid“. Ta ise arvab, et see on nüüd küll viimane!

Kirjanikul on ilmunud arvukalt lasteraamatuid ja

Saue pensionäride raamatuklubi hooaja viimane kokkusaamine oli pühendatud Ira Lemberile.

imelist lasteluulet, millest paljud on viisistatud. Tun-

tuim on „Koolikell“.

Soovime ka oma klubi

poolt Ira Lemberile head tervist ja ikka teravat sulge.

Vigade parandus

Saue valla lehe maikuu esimeses elik eelmises numbris oli ülevaade, kuidas läks meie valla noortel ja andekatel lauljatel Harjumaa laululapse konkursil.

Inimliku eksituse tõttu oli artiklist välja jäänud Martin Gutierrez Spuul, kes saavutas 7-9-aastaste poiste seas teise koha. Martini õpetaja on Elviira Alamaa. Vabandust.

Pildil on õnnelik Martin pärast konkursi juba koju jõudnud.

SAUE VALDUR
leht@sauevald.ee

Kernus on saanud traditsiooniks, et jüripäev tuleb jüriööjooksuga

Ilmataat üritust ei soosinud. Maha sadas lumi ja sooja oli üks kraad. Võistlustrassi pikkus 3,2 km oli jõukohane 51 võistlejale.

Meestest saavutasid kaksikvõidu Riisipere pika-
maajooksjad Ain Kilk ja Rauno Peel. Martin Palm
võitles välja kolmanda koha, edestades lõpuheit-
luses Kernu Terasmeest Mattis Alliksood.

Naistest olid kolm paremat Mirje Tombak, He-
len Alliksoo ja mitmekordne Saue valla parim
naissportlane Liisa Marie Lääne.

Erinevates vanuseklassides võidutsesid Krist-
jan Krimberg, Marten Tombak, Alfred Põldaru,
Grete Savolainen, Maret Tombak, Eliise Lepik ja
Adeele Priimägi.

Suur tänu võistlejatele, kes panid end proovile
ja andsid tugitoolidele puhkust. Sekundid ja küm-
nendikud pani paika Urmas Paejärv.

KALJO PÕLDARU

5. juunil kell 18.00
Saue Sotsiaalkeskuses

EVE VEHMANI
näidendi

„KÕDUKÜLA
POISSMEES“

esietendus

Mängivad Saue Seeniortetri
näitlejad koos ansambliga
Rukkilill
Lavastaja REDNAR ANNUS

Oled oodatud!
MTÜ-d Saue Seeniortetrit toetab
Saue vald

Eesti saab droonidega toetada Ukraina teed võidule

Ukraina rahvas kannab iga päev kaotusi nii rindel kui linnades. Iga nädal hukuvad lapsed, sajad jäävad orbudeks. Vene Föderatsiooni vägivald ja rünnakud on pidevad ning uudised otse rindelt ütleavad, et just praegu on olukord läinud jälle väga pingeliseks. Teame juba ammu ajast, et seda vaenlast ei peata muu kui jõuga.

VOIDAME.EE

Nii Euroopa sanktsioonid kui Ameerika sõjaline abi ei ole toonud otsustavat murrangut sõja käiku. Seda on pidevalt olnud liiga vähe ja see on saanud liiga hilja.

Venemaa sõbrad Põhja-Ko-
reast, Iraanist ja Hiinast tar-
nivad rakette, mürske, ründe-
droone ja tehnikat suures ma-
hus demokraatlike kõhkluste-
ta. Harkivi ja Herson elukõlb-
matuks pommitamine jätkub,
rindel toimub just praegu vaik-
ne nihe Ukraina kahjuks.

Eesti majanduse ja ühis-
kondliku kindluse jaoks oleks
ränkade tagajärgedega mulje
Venemaale, et nad on Ukrainat,
aga tegelikult kollektiivset
Läänt võitnud. Kui tõesti hak-
kab Euroopas laiemalt levima
arusaam, et järgmine Vene
rünnak tsaari-Vene piiride
taastamiseks on aja küsimus,
muutub kinnisvara omanda-
mine ja arendamine küsitavalt
põhjendatuks.

Mis on siis väljavaade Vene-
maa agressiivsust piirata, kui
selle eliit ja militariseerinud

ühiskond on agressioonisõjas
kogenud võitu? Kui Euroopa ja
Ameerika ei suuda end tõsiselt
kokku võtta nüüd, kui meie
väärtuste eest võitleb sitke Uk-
raina, kuidas reageerivad need
ühiskonnad, kui Vene vastu
seisavad nõrgemad riigid?

Eesti riigi, majanduse ja
rahvuse huvides on maksi-
maalne pingutus, et Ukraina
võidaks enda agressorit sõjali-
selt lähiaastail. Hoolimata ras-
kustest, on see veel võimalik.
Kui Eesti kodanikuühiskond
saab midagi teha, tuleb praegu
keskenduda kõige olulisemale
elemendile, mida aitab Ukrai-
nal kompenseerida mürskude
ja raketite puudust.

Jah, me räägime droonidest,
mis on tekitanud revolutsiooni
kaasaegses sõjapidamises.

Ukraina brigaadid omavad
parimat kogemust, kuidas eri
droonidega kombineeritult
häid tulemusi saavutada. Iga
Ukrainas hävitatud vaenlase
tank, suurtükk, raketiheitja ja
laskemoonaladu kulutab Vene
relvajõude ja seega vähendab
potentsiaalset sõjalist ohtu
Eestile.

Juba sõja alul olid kasutusel
luuredroonid, selleks et tuvas-
tada vaenlase liikumist ja sihi-
tada kaugtulerelvade tuld.

Viimase aasta jooksul on
mõlemalt poolt leidnud laialt
kasutust rallidroonid, mis hä-
vitavad nii vaenlase lahingteh-
nikat kui jalaväge.

Rallidroonid maksavad vaid
500 eurot ehk kordades vähem
kui 155mm suurtüki moon.
Nende tootmiseks pole vaja
mahukaid investeeringuid,
kallist sisseseadet ja kulunud
kahuritorude välja vahetamist.
Lisaks võimaldavad rallidroo-
nid hävitada ka liikuvat lah-
ingehnikat ja sihtmärke, mis
ei ole stardihetkel veel operaa-
torile visuaalselt nähtavad.

Droonide kasutamine on
muutnud võimatuks suurte
lahingkoondiste kogunemise
rinde lähedal ja vastase hävita-
tud tehnikast näeme igapäeva-
seid videosid.

Ukrainas on ligi 56 erine-
vat droonide toomise ettevõtet,
aga kuna parimad drooniope-
raatorid suudavad lennutada
päevas sihtmärgile kuni 40
drooni, on ka droonide kulu
suur.

Lisaks toimub tehnoloogili-
ne võidurelvastumine, kus ka
vastane arendab pidevalt uusi
droonide vastaseid seadmeid.
Seetõttu ei ole kõik droonide
rünnakud edukad. On väide-
tud, et keskmiselt kulub ühe
tanki hävitamiseks 4-5 drooni.

On möödapääsmatu, et ka
Eesti Kaitseväge ja Kaitseliit
võtaks selle uue relvastustee-
mi laialdaselt kasutusele. Eesti
kaitsevõime huvides on droo-
nide tootmise väljaarendamine
ja pidev täiustamine Eestis.

Seega ei peaks me lihtsalt

Ukrainale droone ostma, vaid
ukrainlastega otseselt koos-
tööd tegema, et nende väärtus-
likku kogemust ka Eesti kait-
seks ära kasutada.

Hea näide on start-upina
tõusnud Eesti firma Kratt-
Works, mis on aastaid aren-
danud nii luuredroone kui
nüüd ka rallidroone ning omab
droonide tootmise võimet.

Ettevõtte teeb koostööd ka
Eesti Kaitsetööstuse Liiduga.

Jah, Ukraina vajab palju ka
humanitaar- ja meditsiiniabi,
kuid just praegu võib lahingu-
väljal olla murranguline hetk,
kus ka meie abi on väga oluli-
ne.

Eesti rahvas. Ärgake! Eri-
nevad Ukrainat toetavad orga-
nisatsioonid ühinege.

Juba praegu on MTÜ Vaba
Ukraina ja MTÜ SAB UA liit-
nud jõu, et tuhandeid droone
Ukraina brigaadidele tarnida.

Eesti inimeste arveldusar-
vetel on miljardeid eurosid,
kuid see on kõik tuhk ja tolm,
kui seda ähvardab brutaalne ja
võidukas Venemaa. Annetage
oma laste turvalisuse nimel.
Annetage Eesti au ja julge-
oleku nimel. Palun annetage
tõsiselt. 500-eurose drooni ta-
bamus on üks purustatud tank.
Eesmärk on „Eesti võidupü-
haks vähemalt 1000 drooni“.
Tõeline toetus Ukrainale ja
Eesti julgeolekule.

Ärme väsi, sest meie kuri
vaenlane teab, et tema kaotus
on realistlik ja võitleb mee-
leheitlikult. Me ei tohi alla anda,
sest kui Ukraina kaotab, kaota-
me meie. Kui Ukraina võib,
võib vabadus, demokraatia,
Eesti. Droonidega võidame.
See on võimalik.

Lisainfo voidame.ee.

Taekwondoklubi noored võidutsesid rahvusvahelistel võistlustel

Tallinnas toimusid hiljuti suure-
joonelised Euroopa meistrivõistlused
taekwondos väikeriikidele, kus lisaks
peeti ka Tallinn Open G1 ja esmakordselt
President's Cup.

SAUE TKD

Need võistlused, mis
leidsid aset 23.–28.
aprillil Unibet Arenal,
olid olulised etapid sportlaste-
le, kes soovivad kvalifitseeruda
Pariisi olümpiamängudele.

Võistlustel osales ligikaudu
2000 sportlast 64 riigist, seal-
hulgas Egiptusest, Jaapanist,
Hiinast, Ameerika Ühendrii-
kidest, Brasiiliast, Mehhikost,
Indiast ja Palestiinast. Ees-
tit esindas neil võistlustel 16
sportlast.

Saue Taekwondoklubi
(TKD) on uhke oma noorte
sportlaste üle, kes saavutasid
neil kõrgetasemelistel võistlus-
tel märkimisväärsed tulemused.

Klubi esindasid edukalt
Fayez Hanafi, Aliya Lamdaghi-
ri Alaoui, Hugo Niin, Carmen

Raagmets ja Kristian Vuks, kes
tõid koju mitu medalit.

Võistkondlikult saavutas
Eesti naiskond üldarvestuses
kolmanda koha ja meeskondli-
kus arvestuses tuli üldarvestu-
ses esimeseks.

Saue TKD oli ka võistlus-
te peamine korraldaja. Virko
Raagmetsa ja Badr Alaoui üles-
andeks oli tagada, et üritus
kulgeks sujuvalt ja et sportla-
sed saaksid keskenduda oma
esitustele, mis on oluline nende
sportliku arengu ja taekwondo
kui spordiala edendamise sei-
sukohalt.

Virko Raagmets, kes on
Eesti Taekwondo Föderatsioo-
ni juhatuse liige, rõhutas, et
mitme suurvõistluse korralda-
mine üheaegselt kujutas endast
märkimisväärselt väljakutset.
„Oleme varemgi edukalt võist-

Foto: erakogu

Noored, kes võistlustel eriti silma paistsid

- Fayez Hanafi juunioride kategoorias (-48kg) I koht
- Aliya Lamdaghi Alaoui kadettide seas (-51kg) II koht
- Hugo Niin kadettide kategoorias (-45kg) III koht
- Carmen Raagmets naiste senioore seas (-62kg) III koht
- Kristian Vuks senioore seas (-63kg) III koht

lusi korraldanud ja peame
suureks tunnustuseks, et meie
juures toimusid sellisel tasemel
võistlused juba neljandat kor-
da,” sõnas Raagmets.

Saue Taekwondoklubi aval-
dab erilist tänu Saue vallale,

mille rahaline toetus on või-
maldanud sportlastel osaleda
rahvusvahelistel võistlustel.
Tänu valla panusele saavad
noored sportlased jätkata unis-
tuste poole püüdemist ja aren-
dada oskusi kõrgeimal tasemel.

Rattaretk tuleb taas!

Saue valla rattaretk toimub juba 13. korda. Sel aastal viib marsruut meid 2. juunil naabrite juurde. Avastame uusi põnevaid kohti Saku vallas.

KAJA TAMMSALU

Rattaretkele on oodatud kõik, kuna rattamatk on mõnus kulgemine ühest punktist teise. On parasjagu koormust, on ka puhkust.

Retkel on mitmeid peatusi, kus saab puhata ja tutvuda kohaliku elu ja oluga. Peatume Saue valla valla-maja hoovis, kuhu on tänaseks rajatud imeline Jaapani iluaed.

Puhkame jalga Metsanurme külakeskuses ning ajame juttu sealse kogukonna aktivisti ja koha tegevjuhi Anneliga.

Üks põnev koht on Kiisa avariireservelektrijaam, mida tutvustab giid alajaa-mast.

Lõunapausi ajaks jõuame Tõdvale, kus meid ootab ees looduskauis miljöös asuv puhkekeskus Küla Villa koos lõunasöögiga.

Külalastele ökodukti ja saame teada, mis see täpsemalt on.

Saku Priitahtlikud Pritsimehed võtavad rattaretket rahva rõõmuga vastu. Külalastele sealset muuseumi, vaatame üle nende masinapargi.

Sõidame läbi Männikult. Peatuspaik on Kaitseliidu laskesportklubi Mälg, kus saame näha ja täpsemalt kuulda nende tegemistest.

Viimane peatuskoht enne finišit on Peeter Suure Merekindluse Pääsküla positsiooni varjenditevaheline tunnelisüsteem, kus tutvume

Foto: Vanamõisa seltsimaja

Fotomeenus möödunud aasta rattaretkest.

me giidi vahendusel piirkonna ajaloo.

Rattaretkele saad end mugavalt registreerida www.sportos.eu/ee/et/saue-val-la-rattamatk/ või sport.xn--vabahukeskus-uib.ee/et/registreeru/register.

Kõikide rattaretkel osalejate vahel loositakse välja erinevaid auhindu. Peavõit on jalgratas.

Täname kõiki meie toe-

tajaid, kes aitavad retke toimumisele kaasa: Saue vald, Haspex OÜ, Kadarbiku AS, Premia Tallinna Külmahoone AS, Harju Tarbijate Ühistu, Saku AS / Vichy vitamix, Balsnack International Holding AS, Tabasalu Spordikompleks, Hammerjack OÜ, Lantmännen Unibake Estonia AS, Kalsep OÜ, MTÜ Vanamõisa Küla, Caravanpark OÜ.

Saue mälumängusarja võitis Viimases Pingis

Saue mälumängusarja viies ja ühtlasi viimane mäng leidis aset 19. aprillil.

ANDRES KAARMANN
Saue mälumängusarja korraldaja

Viimase mängu esikoht kuulus võistkonnale Viimases Pingis, kellele järgnesid Kohe Mõtlen, Kükametsa, Vennad Wurlitzerid ja Hau-gi Mälu.

Mälumängusarja kokkuvõttes kuulus üldvõit samuti võistkonnale Viimases Pingis, kes mängis koosseisus Ando Tull, Aivar Alavere, Valdo Põder ja Madis Reimand. Asendusliikmetena osalesid ka Aare Hõbe ja Sirli Nõmme.

Üldarvestuses sai kõr-

Foto: erakogu

Pildil vasakult: korraldaja Andres Kaarmann ning võitjad koosseisus Valdo Põder, Ando Tull, Aivar Alavere ja Madis Reimand.

ge teise koha esmakordselt Saue mälumängusarjas osalenud Kükametsa. Kolmas koht kuulus Kettavendadele.

Esikuuikuisse mahtusid veel Kohe Mõtlen, Vennad Wurlitzerid ja Slepik.

Traditsiooniliselt jagati ka eriauhindu.

Väärika Eeskuju pree-

mia võitis võistkond Parim Enne, kes pälvis üldarvestuses 11. koha.

Kõige tublim ainult nais-test koosnev võistkond oli tänavu Mall.

Võrreldes eelmise hooajaga, tegi üldarvestuses kõige suurema tõusu Saue Noortekeskuse esindus.

Parima uustulnuka au-

hind kuulus sellel korral üldarvestuses teise koha võitnud Kükametsale.

Mälumängusarja korraldasid MTÜ Sinimutsvalge Saue ja Andrese Mälumängud. Korraldajad tänavad mälumängusarja toetamise ning võõrustamise eest Saue valda, OÜ-d Aknakate ja Saue Noortekeskust.

Varsti selguvad võistlussarja „Kernu Terasmees ja Kernu Terasnaine“ võitjad

Discgolfi ja jalgrattakrossi läbimine oli sarjast osavõtjatele paras katsumus, sest ilmataat mängis vingerpussi.

KALJO PÕLDARU

Kernu piirkonna spordijuht

Discgolfi võistlus kulges Kernu rajal äärmiselt tasavägiselt. Meestest väljus võitjana Janar Laanemets Mattis Alliksoo ees. Kolmas koht

kuulus Peeter Tublile.

Naistest pidasid pingelise duelli ema ja tütar Tombakud. Võitjana väljus ema Maret Tombak. Teise koha sai Mirje Tombak ja kolmanda Ülle Meritee.

Võistluse viis läbi Lauri

Kaasik, discgolfi eestvedaja Saue vallas.

Jalgrattakross toimus Saue linnas

Meestest võitis Mattis Alliksoo, kes on Kernu Terasmees 2023 tiitli kandja ja liigub ka sel aastal auhinna poole. Teise koha võitis Arthur Raichmann ja kolmas oli Janar Laanemets.

Naistest oli ülivõimas Katrin Pihlakas. Järgnesid Sille Salutee ja Maret

Tombak. Võistlussarja kokkuvõttes on kuus paremat meest Mattis Alliksoo, Janar Laanemets, Jaan Valtin, Ivo Miller, Rain Tombak ja Eduard Pukkonen.

Naistest juhivad Mirje Tombak, Maret Tombak ja Sille Salutee.

Lehenumbri ilmunise ajaks on otsustavad stardid tehtud ja vägagi intrigeerivad seisud lahenduse leidnud.

Tähelepanu, valmis olla, start.

Jalgrattakrossil oli kõige tihedam konkurents M45 vanuseklassis

Järjekordsele Saue jalgrattakrossile Saue jaanitu-leplatsil kogunes hulk jalgrattahuvilisi, kokku 44 võistlejat.

Kavas olid erinevad distantsid lastele ja täiskasvanutele.

Kõige nooremad sõitsid 400-meetrise ringi, kiireim poiss oli Derek Urgard.

Kuni 14-aastased lapsed läbisid 3 km. Distantsil tuli võtta ka Sarapiku terviseraja raske tõus. Parim oli Kristjan Alliksoo.

Mehed sõitsid 3 km ringi kolm korda, kokku 9 km. Kõige kiirema aja sõitis välja Siim Vinter.

Naistel ja veteranidel oli distantsi pikkus 6 km. Kiireim naine N35 vanuseklassis oli Katrin Pihlakas.

Kõige tihedam konkurents oli M45 vanuseklassis, kus kokku oli stardis 19 võistlejat. Võidu noppis Arthur Raichmann, kuid eriti põnev oli võistlus 2.-4. kohale.

Teise koha saavutas Kaimo Käärman-Liive, kolmanda Vahur Fuks ja neljandana ületas finišijoone Juhan Muru, kes kaotas vaid 0,2 sekundiga medali.

Kogu paremusjärjestus on leitav Saue Spordikeskuse kodulehelt www.sauespordikeskus.ee või www.antrotsenter.ee.

Suurepäraseid krossirajad valmistas ette rattaorienteerumise mitmekordne MM-i ja EM-i medalist Lauri Malsroos, osalejatel jagus ainult kiidusõnu. Suured tänud Laurile ja osalejatele, kes jahedast aprilliohtust hoolimata võistlema tulid.

TIMO HALLIST

Saue Spordikeskuse projektijuht

Valla talimängud on lõppenud

Saue valla talimängude viimaste aladena olid kavas sportlik mälumäng ja discgolf.

Üllatavalt kindlalt esines sel aastal Saue linna võistkond Valdis Toomasti eestvedamisel. Esmakordselt pärast ühinemist õnnestus Saue saavutada üldvõit.

Sportlikus mälumängus ja discgolfis oli paremusjärjestus sarnane: esimene Saue, teine Ruila ja kolmas Haiba.

Väga huvitavate küsimustega mälumängu viis läbi Andres Kaarmann.

Discgolfis Kernu rajal olid naistest esikolmik Heidi Talumaa ja Evelyn Vinni Sauelt ning Karin Vahar Ruilast.

Meeste esikolmikusse mahtusid Karla Vahar Ruilast, Rivo Pajur Sauelt ja Robbie Kolkanen Ääsmäelt.

KALJO PÕLDARU

Talimängude kokkuvõte 2024

1. Saue linn 152 punkti
2. Haiba 134 punkti
3. Ääsmäe 122 punkti
4. Ruila 105 punkti
5. Kohatu 98,5 punkti
6. Kibuna 89,5 punkti
7. Laitse 76 punkti
8. Laagri 72 punkti

Suur tänu võistkondadele, kes muutsid Saue valla spordi elu rikkamaks. Uuel hooajal loodame võistlustel näha uusigi tegijaid.

Mida tasub teada kraavide lihtsustatud korras registrisse kandmisest?

Kuni järgmise aasta lõpuni saab lihtsustatud korras maaparandussüsteemid registrisse kanda. Praktist nõu annab Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA) maaparanduse ja maakasutuse osakonna peaspetsialisti Andres Uuk, kes vastab üheksale enamlevinud küsimusele, millega inimesed tema poole pöörduvad.

PTA

Juhul, kui maal asub enam kui 20 aastat tagasi maaparanduse tarbeks rajatud kraavivõrk, on võimalik neid kraave 2025. aasta lõpuni lihtsustatud korras registrisse kanda. Registrisse kantud maaparandussüsteemide omanikel on võimalik saada toetusi ja nõuandeid maaparandussüsteemi korrashoiuks.

Mis juhtub, kui 2025. aasta lõpuks ei ole maaparandussüsteem registrisse kantud?

1. jaanuarist 2026 ei saa enam maaparandussüsteeme lihtsustatud korras registrisse kanda. Maaparandussüsteemid, mis ei ole selleks ajaks registrisse kantud, loetakse eeldatavalt juba liiga amortiseerunuks ja pole enam korda tehtavad ka rekonstrueerimistöödega.

Kui maaparandussüsteemide olemasolu on vajalik, näiteks juhul, kui maa on muutunud liigniiskeks, tuleb läbi teha kõik protseduurid, mis on ette nähtud uute maaparandussüsteemide

rajamisel: taotleda projekterimistingimused, tellida projekt, taotleda ehitusluba, tellida ehitamine ja lõpuks taotleda jällegi kasutusluba.

Miks on vaja maaparandussüsteem registrisse kanda?

Iga maaomanik vastutab, et tema maaparandussüsteemid oleksid korras ja hooldatud. Hooldustööd on kulukad. Ainult registrisse kantud maaparandussüsteemide korrastamiseks on võimalik saada toetust.

Kohustust olemasolevad kraavisüsteemid maaparandussüsteemide registrisse kanda ei ole, küll aga on võimalus. Toimivad ja hooldatud maaparandussüsteemid loovad maaomanikule lisaväärtust. Eesti põllumajandus- ja metsamaad on sageli liigniisked ning nende majanduslik kasutamine sõltub maaparandussüsteemide toimivusest.

Ligi 1 miljonist hektarist ligi 637 000 hektarit põllumajandusmaad ja ligi 755 000 ha metsamaad on kantud 1.01.2024 seisuga maaparandussüsteemide registrisse. Maaparandus-

süsteemide korrasolek ja toimimiskindlus on määrava tähtsusega olukorras, kus kliimamuutuste tõttu aasta keskmine sademete hulk kasvab. Sademete keskmine hulk aastas on Eestis vahemikus 520–820 mm. Auruvuse suuruseks hinnatakse keskmiselt 360–440 mm aastas.

Kas maaparandussüsteemi registrisse kandmine puudutab kõiki kraavivõrke või on sellel mingisugused piirangud?

Registrisse kandmine puudutab kraave, mis asuvad peamiselt maatulundusmaal ning on mõeldud maa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonna kaitseks. Sade- või heitvee ärajuhtimiseks või kaevandusalade tarbeks rajatud kraavid ei ole maaparandussüsteemi osad.

Mida tähendab lihtsustatud korras registrisse kandmine?

Lihtsustatud korras registrisse kandmine tähendab, et olemasolevale maaparan-

dussüsteemile loetakse kasutusluba antuks ja andmed kantakse maaparandussüsteemide registrisse (MSR).

Kas registrisse kandmisega kaasnevad ka mingisugused kulud?

Kulud võivad tekkida, kui on vaja teha mõõdistamisjoonis. Mõõdistamisjoonis tuleb koostada juhul, kui PTA spetsialist ei saa tuvastada kõiki kaardandmeid maaparandussüsteemi kohta (näiteks kraavide asukohti või vee voolusuundi). Kui aga kõik nõuded on täidetud olemasoleva maaparandussüsteemi arvele võtmiseks ja andmete kandmiseks maaparandussüsteemide registrisse, omanikule kulud ei kaasne.

Kas eraisikutel ja juriidilisel isikul on samasugused võimalused toetuste saamiseks?

Metsaühistu ja erametsaomanik saab taotleda metsamaaparandustööde toetust.

Maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehi-

tamise ja uuendamise investeeringutoetust peab taotlema või tema liikme valduses olema maa, millel toetatavaid tegevusi ellu viiakse.

Toetust saavad taotleda järgnevad isikud:

- füüsiline isik;
- äriühing ja füüsilisest isikust ettevõtja;
- maaparandusühistu vastavalt tema tegevuskavas ettenähtud ulatusele;
- mittetulundusühing, kui toetatav tegevus vastab tema põhikirjalisele eesmärgile;
- kohaliku omavalitsuse üksus.

Milleks on toetused ettenähtud?

Metsamaaparandustööde toetus on mõeldud olemasoleva maaparandussüsteemi uuendamiseks. Toetatakse olemasolevate kuivenduskraavide ja eesvoolu puhastamist settest, voolunõrva rajamist ja truubi asendamist.

Maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehitamise ja uuendamise investeeringutoetust antak-

se kuivendussüsteemide ja veerežiimi kahepoolse reguleerimise süsteemide ajakohastamiseks.

Kui suur on toetus aastal 2024?

Metsamaaparandustööde toetuse määr on kuni 10 000 eurot erametsaomaniku kohta. Taotlusi saab esitada 12. augustist kuni 2. septembrini. Loe täpsemalt www.eramets.ee/toetused/metsamaaparandustootetoetus/.

Maaparandussüsteemi eesvoolu uuendamise ning keskkonnakaitserajatise ehitamise ja uuendamise investeeringutoetuse taotlusi saab esitada 2.–9. mail. Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta on 520 000 eurot strateegia- kava programmiperioodil kõikide maaparanduslike sekkumiste kohta kokku. Eesvoolu uuendamise korral on toetuse käibemaksuta ühikuhind 7847 eurot kilomeetri kohta. Loe täpsemalt

Kas maaomanik peab arvestama ka omaosalusega?

Toetuse määr ja suurus sõltuvad toetatavast tegevusest. Vastavalt sellele peab arvestama ka omaosalusega. Näiteks keskkonnakaitserajatise ehitamisel saab toetust kuni 100% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Kust on võimalik vajadusel nõu ja abi saada?

Nõu ja abi saamiseks pöördu PTA regiooni piirkondliku esinduse poole.

Kontaktid leiad PTA kodulehelt pta.agri.ee/amestist-uuendised-ja-kontaktid/ kontaktid/kontakt/piirkondlike-esinduste-kontaktid.

Koostöö olulisus sujuval üleminekul lasteaiast kooli

Oleme uuendusmeelne vald ning väärtustame koostööd ja kogemuste vahetamist. Sel puhul osalesime ajavahemikul september 2021 - november 2022 URBACT Eesti võrgustikuprojekti „Koostööine ja innovaatiline haridus“.

MARINA LOKK
haridusspetsialist
MAIKI VANAHANS
Tuleviku lasteaia direktor

Seitsme omavalitsuse haridusinsinierid ja gasid enda praktikaid ja kogemusi erinevatel teemadel, nagu koostöö, ettevõtlikkus, aluharidus, ettevõtete kaasamine, koostöö lapsevanematega, noorsootöö.

Meie võtsime fookusesse ennatjuhtiva õppija ja sujuva ülemineku lasteaiast kooli. Selleks viisime läbi eri-

nevate lapse koolivalmidust mõjutavate osapoolte (lapsevanemad, lasteaia- ja klassiõpetajad, haridusasutuste juhid) seas läbi küsitluse, et kaardistada, kuidas mõtestatakse koolivalmidust ja sujuvat üleminekut kooli, samuti millised on arusaamad nende mõjust ennatjuhtiva õppija arengule.

Projekti lõpus küsitluse tulemusi analüüsides leidsime, et teema on oluline ning sellega tuleb jätkata koostöös lasteaedade ja koolide õppejuhtidega.

Omavahelise koostöö tõhustamisel lähtusime teadus- ja tõenduspõhisusest, mistõttu kaasasime eksperte Tallinna ja Tartu ülikoolidest. Lisaks töötasime läbi Soomes tehtud uuringuid üleminekust kooli, kus ilmes asjaolu, et sujuva ülemineku tegevused ehitavad ja tugevdavad suhteid lasteaedade ja koolide vahel, et neid peetakse üheks olulise-maks.

Koostööd jaotatakse vertikaalseks ja horisontaalseks, kus esimene hõlmab õppeasutuste vahelist süsteemset koostööd, teine õppeasutuse (lasteaed või kool) koostööd lapsevanematega (koduga).

Meie miniuuringus selgus, et koostöö toimib hästi, kuid enamjaolt horisontaalsel teljel, kus lasteaiaid ja koolid teevad koostööd koduga. Samas, lasteaia ja koolivaheline koostöö on pigem vähene ja juhuslik,

mistõttu vajas tõhustamist vertikaalsel teljel tehtav koostöö.

Soomes läbiviidud pikiuuringu tulemusel näitavad, et erinevate üleminekut toetavate tegevuste variatiivsusele on positiivne mõju laste õppe edukusele. Sujuvaks üleminekuks lasteaiast kooli on oluline, et lasteaed ja kool teeksid koostööd: õppekava teemad, koolivalmiduskaardi edastamine koolile, enne kooli algust perede ja õpetajate kokkusaamised ning süsteemne koostöö lasteaia- ja klassiõpetajate vahel.

Kõige suuremat mõju avaldas õpilaste hilisematele tulemustele just õppekavade osas tehtav koostöö.

Meie uuringus ilmnes, et kõige levinum koostöövorm on peredele korraldatud üksikud infopäevad, kuid sarnaselt varasematele uuringutele leidsid ka Soome teadlased, et laste hilisematele õppe edukusele need suurt

mõju ei avalda.

Üks või kaks korda aastas toimuvad üritused (nt infopäevad) ei ole piisavad, kuna arengut mõjutavad tegevused peavad toimuma süsteemselt pikema aja jooksul.

Edasised sammud sujuva ülemineku jätkamisel

Lõime lasteaia- ja kooliõpetajate tugivõrgustiku, panime paika igakuised kokkusaamised, võtsime fookusesse koolivalmiduskaardi vormi ühtlustamise. Koolide ja lasteaedade õpetajad tegelesid selle teemaga süvitsi.

Selleks, et kõik osapooled, sh lapsevanemad, oleksid samas infoväljas ja toetatud, viis Tartu Ülikooli õppejõud Pille Nelis läbi koolituse „Koolivalmiduse olemus, selle toetamine ja saavutamine koostöös erinevate osapooltega lapse koolieelses lasteasutuses

osalemise jooksul“.

Koolitus osutus väga populaarseks. Osalejad tõid esile selle informatiivsuse ja kasulikkuse. Lapsevanemad said sealt nippe ja teadmisi, kuidas toetada last üleminekul kooli ning mis on koolivalmiduskaardi roll selles. Tagasisides koolitusele märkigi, et sellelaadne koolitus võiks olla iga-aastane.

Et koolivalmiduskaardi ühtlustamine on üks sujuva ülemineku vormidest, jätkasime ka õppeaastal 2023/2024 süsteemset koostööd lasteaedade ja koolide õppejuhtidega.

Peagi võtame ette uue, täiustatud koolivalmiduskaardi analüüsi. Palju tööd on veel teha, et rakendada kõiki sujuvat üleminekut ja laste hilisemat õppe edukust toetavaid koostöiseid praktikaid, kuid esimesed tehtud sammud on olnud edukad ning näitavad, et liigume õiges suunas.

MOMU suvehooaja avasündmus

1. juunil korraldab MOMU Mootorisporti Muuseum suvehooaja avasündmuse.

Toimub traditsiooniline garaažimüük, kirbukas ja rohevahetus. Laval esineb Chalice. Samal päeval toimub konkurss Turba päts, kuhu ootame inimesi oma küpsetatud leibadega võistleva.

Rohkem infot momu.ee ja MOMU Mootorisporti Muuseumi Facebookist.

MOMU SUVEHOOAJA AVASÜNDMUS

1. juunil kell 10.00-15.00

MOMU Mootorisporti Muuseumis ja aias

Sisepääs 5€, eelkooliealistele tasuta
Kõrs muuseumikülastusega 10€

- esineb Chalice (13.00)
- garaažimüük
- rohevahetus
- kogukonnaaia avamine
- leivakonkurss Turba Päts

Pikalaua õhtusöök MOMU-s

Ootame Teid pidulikule pikalaua õhtusöögile 1. juunil kell 19.00 MOMU Mootorisporti Muuseumis.

Üheks õhtuks muutub kirev muuseum mõnusaks restoraniks ja me katame kõige suurema akna alla pika valgete linadega laua, kus kaks meie oma piirkonna meisterkokka - Marko Opmann ja Tarmo Sillaots - toovad lauale Loo-de-Eesti tootjate parimast toorainest valminud hõrgutised.

Loode-Eesti toit ja MOMU esitlevad:

PIKALAUA ÕHTUSÖÖK

MOMU Mootorisporti Muuseumis, Turbas

3-käigulise õhtusöögi valmistavad masterchefid Tarmo Sillaots ja Marko Opmann.

1.06.24
19.00 uksek avatakse 18.30

Hind: 49/60 €
(koos veinipaketiga)

RAAMATUESITLUS EVELIN ALLIKSAARE JA SILJA KERGEGA RIISIPERE RAAMATUKOGUS

27. MAIL KELL 18.00 ESITLUSEL SAAB ENDALE SOETADA AUTOGRAMMIGA RAAMATUID

KONTSERT

KAUNISTAGEM EESTI KOJAD

4. juunil kell 19

Saue vallamaja juures

Esinevad

Saue Segakoor

Elviira laululapsed

Kontserti toetavad Saue Muusikakool ja Saue vald

KÜSK Kodanikuühiskonna Sihtkapital

TULE KUULAMA JA KÜSIMA! KODANIKUÜHISKONNA INNOVATSIOONIFONDI INFOTUND 28. MAIL

2024. aasta kodanikuühiskonna innovatsioonifondi taotlusvooru infotund toimub teisipäeval, 28. mail kell 15.30-17.00 Zoomis. Lisainfo kysk.ee/taotlejale/toetused-vabauhendustele/taotlusvoorud/kif24.

Julgeolekuolukorrrast tingituna on 2024. aastal innovatsioonifondi fookuses just elanikkonnakaitse.

Taotlusi saab esitada kuni 15. oktoobrini 2024 kultuuriministeeriumi taotluste menetlemise infosüsteemi ehk TMS kaudu aadressil <https://toetused.kul.ee/et/login>. Taotlemine ei ole veel avatud!

Osalema on oodatud kohalike kogukondade, mittetulundusühingute, seltsingute esindajad ja kohalike omavalitsuste elanikkonnakaitse, kriisivalmiduse, kogukondade koostöö, arenduse jt teemadega tegelevad ametnikud.

Infotunnil tutvustab

- Päästeameti esindaja elanikkonnakaitse ja kriisivalmiduse teema aktuaalsust ja väljakutseid
- KÜSK-i koordinaator tingimusi ja taotlusvormi

Kuulata saab ka kogemuslugu.

Taotlusvooru ja kodanikuühiskonna innovatsioonifondist taotletav toetus on mõeldud kogukonnakeskse valitsemisviisi edendamiseks ja elanikkonnakaitse vajaduste väljaselgitamiseks kohalikul tasandil.

Innovatsioonifond toetab kogukondade ja kohalike omavalitsuste omavahelist koostööd kogukonnakeskse valitsemisviisi kaudu ning pakub seeläbi võimaluse ühiselt tõsta elanikkonnakaitse võimekust kogukonnas.

Infotunnil osalemiseks ei ole vaja ennast eelnevalt registreerida. Infotund salvestatakse ja salvestuse link lisatakse KÜSK-i kodulehele ning on hiljem järelvaadatav.

Lisainfo Kerstin Rei: Kerstin.Rei@kysk.ee, +372 5854 5754.

SAUE VALLA RATTARETK

2. juunil 2024

MARSRUUT: Vanamõisa vabaõhukeskus Start ja Lõpp >> Saue vana vallamaja >> Metsanurme Külalplats >> Kiisa avariireservelektrijaam >> Küla Villa/ Lõunapaus >> Ökodukt >> Saku Priitahelikud Pritsimed >> Kaitsealiidu laskesportklubi Mäik >> Peeter Suure Merekindluse

START kell 11.00 Vanamõisas vabaõhukesuses
LÕUNA Küla Villas
FINIS umbes kell 18.00 Vanamõisa vabaõhukesuses

Retkel toimuvad mitmed vahepeatused, kus saab puhata ning tutvuda kohaliku elu-olu ja vaatamisväärsustega.

Osalustasu 15 € / Kohapeal 20 €.
Osalustasu sisaldab stardipaketti, jalgratase hooldust retkel, lõunasööki, kultuuriprogrammi, ekskursiooni.
Registreerimine veebilehel www.vabaohukeskus.ee

Kõikide rattaretkel osalejate vahel loositakse välja mitmeid hinnalisi auhindu.

Peaaahinnaks JALGRATAS

Kuskil on keegi,
kes vajab Sinu abi...

SAUE VALLAVALITSUS OTSIB

LASTEKAITSESPETSIALISTI

spetsialiseerumisega hooldus- ja suhtlusõigusele.

Kas Sinu sisemiseks kutsumuseks on aidata lapsi ja nende peresid? Sa hindad kõrgelt usaldusel põhinevat ja tugevat meeskonnatööd, sealjuures oled võimeline ka iseseisvalt tegutsema ja otsuseid vastu võtma?

MEIE LASTEKAITSESPETSIALISTID ÜTLEVAD, ET NEID MOTIVEERIB JUST SAUE VALLAVALITSUSES TÖÖTAMA:

- Positiivne, toetav, kokkuhoidev ja **pühendunud meeskond** 😊
- **motivatsioonipakett** – terviseedendushüvitis (sport, massaaž, eraarst jm), vaimse tervise toetamise hüvitis, vahvad ühisüritused; võimalus teha tööd seal, kus parasjagu on vaja; kaasaegne töökeskkond ja – tingimused; koguni kümme tasustatud tervispäeva; personaalne koolitusfond, et valida just endale sobivaid koolitusi;
- võimalus teha **iseseisvalt väga vastutusrikast tööd**, omades sealjuures kindlustunnet, et meeskond on alati seljatanu;
- **paindlik** tööaeg;
- konkurentsivõimeline **palk**;
- võimalus kasutada uusi **ametiautosid** ja/või saada hüvitist isikliku auto kasutamisel.

SINU PEAMISTEKS ÜLESANNETEK ON

- vanemate vaheliste laste hooldus- ja suhtlusõigusega seotud vaidluste lahendamine, sellega seotud meetmete korraldamine;
- lapse arvamus ja parimate huvide väljaselgitamine, vajadusel abistavate teenuste või toetuste pakkumine;
- kohtumenetlustega seotud küsimustes Saue Vallavalitsuse nimel arvamuste andmine, vajadusel esindamine kohtus;
- lapsendamisprotsessis osalemine;
- ennetustöös osalemine.

MEIE OOTAME JUST SIND, KUI

- Sul on erialane kõrgharidus või kõrgharidus lähedasel erialal ja varasem töökogemus ametikoha vastutusvaldkonnas;
- Sa saad oma tööga iseseisvalt hakkama, aga oled ka hea meeskonnatöö tegija;
- omad positiivset ellusuhtumist ja Sinu iseloomupagasist leiab tasakaalukust, sihikindlust, paindlikkust ja rahulikku meelt;
- oled abivalmis ja vajadusel julged ka ise abi küsida;
- soovid end arendada ja näed kogetud situatsioonides väljakutseid ning professionaalsete oskuste täiendamise võimalusi;
- Sul on B-kategooria juhiluba.

SAAME TUTTAVAKS: <https://sauevald.ee/sudamelahedane-tookoht/>
sudamelahedane-tookoht/saame-tuttavaks

TÖÖ: täiskoormus

TÖÖASUKOHT: Saue vald

TÖÖLE ASUMISE AEG: kokkuleppel

KÜSI JULGELT LISA sotsiaalosakonna juhatajalt
Marelle Erlenheimilt +372 5192 3338.

Pakutavale ametikohale kandideerimiseks esita CV ja motivatsioonikiri läbi portaali või e-posti aadressile personal@sauevald.ee.

17

AEG	ÜRTUS	TOIMUMISKOHT JA AEG	KONTAKTID
märts-august	Helina Menningu isikunäitus „Vabaduse tunne“	Hüüru mõisas	FB: Hüüru küla tel 523 8261, info@huuru.ee
mai-juuni	Kaija Kesa graafika näitus "Tiivasirutus"	Saue vallamaja akendel	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus dmitri.harchenko@sauekultuur.ee, tel 5363 8621
mai-august	Eesti Tervisemuseumi näitus "Lapsesuu"	Riisipere raamatukogus	FB: Riisipere Raamatukogu, 5323 9183, riisipere@saueraamatukogud.ee
27.05.	Raamatu "Silm silma, hammas hamba vastu" esitus	kell 18 Riisipere raamatukogus	FB: Riisipere Raamatukogu, 5323 9183, riisipere@saueraamatukogud.ee
27.05.	Film "Tulnukas 2 ehk Valdise tagasitulek 17 osas"	kell 11 ja19 Laagri kultuurikeskuses	FB: Laagri kultuurikeskus tel 5377 8560, laagri@sauekultuur.ee
27.05.	Animafilm "Tony, Shelly ja maagiline valgus"	kell 16 Laagri kultuurikeskuses	FB: Laagri kultuurikeskus tel 5377 8560, laagri@sauekultuur.ee
29.05 ja 05.06	EELK Saue Pauluse koguduse piiblitund	kell 15 Kütise 4 kirikutoas	tel 5694 3660
29.05 ja 05.06	EELK Saue Pauluse koguduse laulutund	kell 16.15 Kütise 4 kirikutoas	tel 5694 3660
29.05.	Laagri Jõekääru pargi skatepargi avamisüritus	kell 17 Jõekääru skatepargis	www.kalender.sauevald.ee
30.05 ja 06.06	EEVK Vennastekoguduse palvetund	kell 16 Vennastekoguduse Nissi palvemajas	tel 521 8467, krall@hotmail.ee
30.05.	Film "Nii ta on"	kell 18.30 Hüüru mõisas	info@huuru.ee
01.06.	MOMU suvehooja avasündmus	kell 10 MOMU muuseumis ja aias	FB: MOMU Motospordi Muuseum
01.06.	Lastekaitsepäev LaitseRallyPark'is	kell 12 LaitseRallypark'is	FB: LaitseRallyPark
01.06.	Laagri lastepäev 2024	kell 12 Jõekääru pargis	FB: LaagriSelts
01.06.	Saue noortepäev ja rütmi-muusikafestival Visioon 2024	kell 12 Keskuse pargis	FB: Saue Noortekeskus, info@sauenoorstekeskus.ee
01.06.	Pikalaua õhtusöök. Masterchefid Marko Opmann ja Tarmo Sillaots	kell 19 MOMU's	FB: MOMU Motospordi Muuseum
02.06.	Saue valla rattaretk	algus kell 10 Vanamõisa vabaõhukeskusest	info@kodukyla.ee
02. ja 09.06	EKNK Turba koguduse jumalateenistus	kell 11.30 Turbas Pargi 1-34	tel 5611 0551, turbakogudus@gmail.com
02.06.	Ellamaa küla ühestantsimine "Me lähme..."	kell 12 Ellamaa külaplatsil	FB: Ellamaa küla
02. ja 09.06	Laagri kristliku koguduse jumalateenistus	kell 12 Laagri kultuurikeskuses	www.laagrikogudus.ee
02. ja 09.06	EELK Nissi Maarja koguduse jumalateenistus	kell 12 Nissi Maarja kirikus	FB: EELK Nissi Maarja kogudus, tel 5665 6738, nissi@eelk.ee
02. ja 09.06	EELK Saue Pauluse koguduse jumalateenistus	kell 13 Saue sotsiaalkeskuse saalis	tel 5694 3660, saue@eelk.ee
02. ja 09.06	Saue kristliku vabakoguduse jumalateenistus	kell 13 Saue vabakirikus	www.sauekristlikvabakogudus.ee
02.06.	Akrüüli valamise töötuba	kell 15 Turba kultuurimajas	FB: Turba kultuurimaja nissisarts@gmail.com
04.06.	Vabaõhukontsert "Kaunistagem Eesti kojad"	kell 19 Saue vallamaja ees	www.kalender.sauevald.ee
06.06.	Laagri kooli suve alguse festival	kell 17 Jõekääru pargis	www.laagrik.edu.ee
09.06.	Ääsmäe kevadlaat	kell 10 ÄKKKis	FB: Ääsmäe, tel 556 60875
09.06.	Ääsmäe külaplatsikohviku 10. sünnipäevapidu	kell 13 ÄKKKis	FB: Ääsmäe, tel 556 60875

A vibrant, tropical-themed poster for a summer festival. The background is a collage of summer items: seashells, starfish, a beach ball, a life preserver, a beach umbrella, a pair of flip-flops, a kiwi fruit, a coconut drink with a straw, and various tropical flowers like hibiscus and plumeria. The title 'Suvealgusefestival' is written in a large, stylized, pink and white font with a black outline. Below the title, there is a list of activities in Estonian. At the bottom left, the name 'Stefan' is written in a bold, pink font. At the bottom right, there is a QR code and the text 'Kauplejaks registreerimine:'.

ÄÄSMÄE JAANITULI
22.JUUNI
20:00

ANSAMBEL
"NUKKER KUKKEKE"

ÕHTUT JUHIB
AIVAR HUNT

TOITLUSTAB
ÄÄSMÄE KÜLAPLATSI KOHVIK

PONISÕIDUD

ÜRITUS KOIGILE TASUTA

KORRALDAB ÄÄSMÄE KÜLAKOGU
TOETAB SAUE VALD

Mine kordki elus õnnaske!

N. Richard Nash

Vihmameister

Romantiline komöödia kahes vaatuses

EHL Riigifestivali 2024 Gran Prix

Tõu Merivõld, Meelis Juhandri, Kalmur Poopuu,
Ulfu Tamu, Margus Lepik, Viljar Merivõld, Andrus Oler
Maire Sillavõe

SALMELÄ
VALGUSTEATER

28. septembril kell 19
ÄÄSMAE KÜLAKESKUSES
Pääse 10 kohapeal
Vaheajal avatud teatrikohvik

Toetajad:
Kuresaare Laurentiuse kogudus
Krista Rääk, Ragnar Melin, Tanel Ojerna,
Eesti Hõimustevõimle Lää
Kultuurikeskused, Salmelä Rahvamoja

See ei tee veel mehest kurjategijat...

2016-2018 tüdrukud jalgpalli trenni!

Miks liituda Saue JK treeningutega?

Uued sõbrad

Huvitavad treeningud

Võistlused, laagrid, üritused

Head treenerid

Treeningud alates 20. maist Saue staadionil:
E: 18.00-19.00 | N: 18.30-19.30

TRENNIS NÄEME!

+372 55 502 632 | kart.mere@sauejk.ee | www.sauejk.ee

OTT
SEPP

INDREK
TAALMAA

JAN
UUSPÖLD

ÄKKKIS

09.12. KELL 19:00

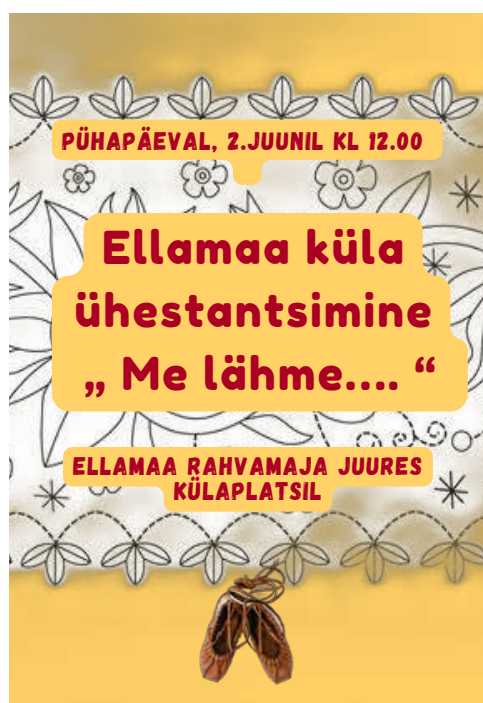
KALEVIPOJAD

LAIVASTAJA ANTTO TERRAS
KUNSTNIK HANNA ALLSAAR

made in Finland

ESITÄNTÖN 17. HUHTIKUUN 2014 KÄSI KULTTUURISÄÄTIÖ

Aislae Kulaplatzi
kokoika
10. sünnipäevapäidu
09.06. kell 13.00 kokoikus

PÜHAPÄEVAL, 2. JUUNIL KL 12.00

**Ellamaa küla
ühestantsimine
„Me lähme....“**

**ELLAMAA RAHVAMAJA JUURES
KÜLAPLATSIL**

Vanamõisa Seltsimaja esitleb:

Varjude Mäng

Fotojaht kuni 01.11.2024

Reeglid:

Vanamõisa Seltsimaja kodulehelt
<https://kodukyla.ee/>
ja Vanamõisa Seltsimaja
FB ja IG lehelt!

MEHED ON RÄÄKINUD

Hüüru mõisas
30.05 kell 18.30

VALLO TOOMLA film

NII TA ON

Režissöör: VALLO TOOMLA. Oskustööd: JENN PÕLLUMÄE, SVETLA PÄRISTE, KÄR OJA, KÄR KÄR. Muusikud: KIRSI KALLISTE, KÄR KALLISTE, OTTA. Pildistaja: KIRSI KALLISTE.

KUULUTUSED

TEENUS

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduvisiidid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd. Kortermajade renoveerimine MTR EEH011474. Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel. mehitus@gmail.com 53529476

Väljaõppinud puudelangetajad lõikavad parima hinnaga ohtlike puid ja teevad puude hooldusloikust. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 51 33 458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

Kutsetunnistusega korstnapühkija 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik, tehtud töö registreerin Päästeametis. Re-delite kasutamise võimalus. Tel.: 56 890 125, e-post: kuldnoop@gmail.com

VANARAUJA TASUTA, ÄRAVEDU: plekk, torud, vinklid, postid, aiavõrk, mahutid, vannid, pesu-masinad, pliivid, mootorid, autoosad, akud jne. Korteri väljatassimine, külmikute ja telerite äravedu tasuta. Tel 55505017.

Metsamaapinna ketasadraga ettevalmistamine istutamiseks 53464785. info.metsaader@gmail.com

Bituumenkatuste remont SBS-rullmaterjaliga. Hüdroisolatsiooni-, ja plekitööd. Tel. 58 197 445

Heki lõikus, okste ja aiapäätmete äravedu, muru niitmine, trimmerdamine, kruntide korrastus 5897 7133

HUCON ehitus - kvaliteetne ja taskukohane ehitusteenus Harjumaal! Võtmed kätte lahendus planeerimisest alates. Ehituse peatöövõtt ja projektijuhtimine, üldehitus ja renoveerimistööd, lubade taotlemine ja sisekujundus. Vaata meie tehtud töid ja projekte www.hucon.ee või küsi pakkumist helistades meile 5303 3543.

Tekstiilipesuri rent. 24h/15eur. kaasa 3 pakki pesuainet. Lisaks pakume põrandavaipade keemilist pesu, koos transpordiga. Info: 53414517, info@trrent.ee

Fekaalivedu kogumiskaevude tühjendus! helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

Kutselise korstnapühkija teenused, küttekehade parandus. Tel. 51 980 980, tulituli.ee

Korstnapühkimise teenus kutsetunnistusega korstnapühkijalt. Väljastan nõuetekohase akti. e-post:korstnavanem@gmail.com. Tel. 52 81 968

Korterite ja eramute remont, renoveerimine ja ehitus. Kontakt: 56623584, evehitus@gmail.com

MÜÜK/OST

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuud kohaletoomisega. Uus! Kuivad küttepuud 50l võrkkotis 30cm (lepp, sanglepp, kask, saar). Info ja tellimine kodulehelt www.pakhalupuu.ee või tel. 5099598. Email: pakhalupuu@gmail.com

Eesti talukartuli ja köögivilja kojuvedu. Gala, Laura kartul, porgand, sibul. Telefoni number +372 58346809

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiriga. Telefon 53451955, e-mail autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.

Müüa soodsa hinnaga puitbrikett kandiline RUF, premium pellet 6 ja 8mm, kuivad kaminapuud ja küttekotsid, transpordi võimalus, tel. 517 0257.

Ostan rinna-märke, vanu postkaarte, trükiseid ja dokumente, vanaraha ning muid kollektsioneerimise esemeid. Hea hinnaga! Võib pakkuda ka kasutatud tänapäevaseid raamatuid. Tel. 6020906 ja 5011628

EHITUSOUTLET Harjumaal, Kose alevikus pakub soodsalt (immutatud) ehituspuitu, aiaposte, terrassilaudu, värvitud voodrilaudu, termopuitu ja saunalaudu. Lisaks soojustus- ja tuuletõkkepilaadid ning kangad. Alates 500€ tellimustele tasuta transport Harjumaa piires! Kontakt: 5656 0096 www.ehitusoutlet.ee

Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti. www.puu24.ee või helista 5200093, 6000136

Ostan igasuguses seisukorras vanu sõidukeid, sääreväristajaid, tsikleid, haagised, traktorid (VAZ, GAZ, UAZ, Volga, Jawa, IZ, Dnepr, Riga, Vjatka, Delta) jne. Maksan head hinda! T. 55 57 38 90

MUU

Von Glehni Teatri programmist leiab etendusi ning kursusi täiskasvanutele ja lastele. vgt.ee

TÖÖ

Pakume tööd Tänavassilma külas eramaja fassaaditöödel. Soojustamine EPS soojustusega, krohvimine. Tel 6068888

MÜÜA

kalsep@kalsep.ee
5346 0382

- sõelutud muld
 - liiv
 - killustik
- koos kohaleveoga

Sulgunud on eluraamat,
algab mälestuste tee -
on tundeid, mis ei suuda iial surra,
on mälestusi, mida aeg ei suuda murda...

Südamlik kaastunne Krista Pudelile kalli

ISA

lahkumise puhul.

Nissi koolipere

Mälestame

HELGI LEPPIKUT

esimesel surma-aastapäeval

Elgi, Aili, Kaia

1. JUUNIL
KELL 12-16

▪ Jõekääru pargis ▪

ÜRITUS ON
TASUTA

Laagri LASTEPÄEV

Kodutütred ▪ Noored Kotkad

SUUUR BATUUT ▪ POLITSEI ▪ TULETÖRJE ▪ TANTS

Ürituse korraldab Laagri Selts. Laagri Lastepäev luuakse kohalike inimeste lahkusest ja oskustest. Õla paneb alla ka Saue vald.

PERE OPTIKA

Vali ise -

PRILLIRAAMID VÕI -KLAASID

-50%

Lähimad kogu pere prillipoed ootavad Sind:

Keila Jaama Pere Optika

Jaama 6, Keila
E-R: 9.00-18.00
678 1955

Mustamäe Keskuse Pere Optika

Tammsaare tee 104a, Tallinn
E-L: 10.00-20.00, P: 10.00-19.00
600 4446

Kotka
Lasteaed

Kotka Lasteaia meeskond (meeskond on meie jaoks kogu lasteaed - töötajad, lapsed, lapsevanemad), töötab kujutluses nagu orkester, või kokkuharjutanud näite- või tantsutrupp. Meie orkestris ei ole esimest viiulit või superstaari. Pakume üksteist toetades tuge ja parimaid võimalusi meie lasteaia käivatele lastele.

KOTKA LASTEAED OOTAD OMA MEESKONDA TÖÖLE

RÜHMAÕPETAJAID

(2 AMETIKOHTA)

MEIE MEESKONNA LIIKMEL VÕIKS OLLA:

- suurepärase meeskonnatöö ja eestvedamise oskus;
- oskus töötada kaasaegsete vahenditega;
- paindlikkus, pühendumus ja hea huumorimeel
- kvalifikatsioonile vastav haridus
- soov panustada meie lasteaia väärtustel põhineva keskkonna loomisesse

PAKUME OMALT POOLT:

- kõike seda, mida pakub heas meeskonnas töötamine;
- võimalust osaleda Kotka lasteaia arengus,
- arenguvõimalusi ja koolitusi;
- vähemalt 49 päeva puhkust;
- kvartaalset toetust Stebby keskkonna kaudu

TÖÖAEG: täistööaeg

TÖÖ ASUKOHT: Alliku küla, Saue Vald

TÖÖLE ASUMISE AEG: august 2024

LISAINFO: Merle Toompark, direktor, merle.toompark@kotkalasteaed.ee, tel 59077387

Konkursil osalemiseks palume esitada CV Online portaalis või e-posti teel

- avaldus konkursil osalemise sooviga
- CV
- koopiaid haridust tõendavatest dokumentidest
- lühike essee oma nägemusest töös Kotka Lasteaia õpetajana ja meeskonnaliikmena

Ootame särasilmseid koolieelikuid

2024/2025. õa kooliks ettevalmistavasse ringi

Õppetöö toimub **september 2024 - mai 2025** teisipäeviti ja neljapäeviti kell 13.30 - 17.15

Õppemaks 120 eurot/kuus

Info ja avalduste esitamine info@nek.ee ja tel 670 1797; www.nek.ee

NÖMME ERAKOOL

SÜVALIHASTE TRENNID NAISTELE

- ✓ Sünnitusjärgseks taastumiseks
- ✓ Treeningutega (taas)alustamiseks
- ✓ Menopausi toetamiseks
- ✓ Vaagnapõhjilihaste tugevdamiseks
- ✓ Kehaga parema kontakti saamiseks

E õhtuti Fun&Zen stuudios Nõmmel
K õhtuti Laagri kultuurikeskuses
L 11-12 Bluebird Päikese stuudios Laagris

Treeninguid juhendab liikumisnõustaja Riina Arund

Registreeri tundi: www.bit.ly/trennid24

TULE PROOVIMA!
ESIMENE KORD
10€

LAAGRI KÜTTELADU

INFO JA TELLIMINE +372 504 0304

VÕI
[INFO@KYTAME.COM](mailto:info@kytame.com)

PUITBRIKETT
JA
PELLET

TERMOHAAB
(KAUPÕLEV)
1040KG/ALUS;
OKASPUU
960KG/ALUS

KASK;
KUUSK+MÄND
960KG/ALUS

PELLET 6/8MM
975KG/ALUS

[WWW.KYTAME.COM](http://www.kytame.com)

instrumentarium

SINU VALIK!
KAS RAAMID
VÕI KLAASID

-50%

JA TEISED PRILLID
ENDALE VÕI SÕBRALE **-50%**

PÄIKESEPRILLID -20%

Täpsed tingimused kauplusest.

Instru Laagri, tel 654 4404

www.instru.ee

Näostevastast elu

KÕIK MATUSETEENUSED KEILAS

Eesti soodsaim tuhaustematus, kabel, peilauad, õöpäevaringne lahkunu transport

Memoris
Krematoorium ja matusebüroo

Kella Pargi 30 • TASUTA LÜHINUMBER 16200 • www.memoris.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID
HAUA-, URNI- JA
TUHASTAMISMATUSED
MATUSE VORMISTAMISE
VÕIMALUS INTERNETIS
KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI
ÕÖPÄEVARINGNE TRANSPORT
KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee
telefon 623 8808 (24h)
Pärnamäe tee 36
Tallinn

Turbas Pargi 1-34
Jumalateenistus

Kogudus

Pühapäeval
kell 11:30

[EKNK Turba Kogudus](https://www.facebook.com/EKNK-Turba-Kogudus)

KÜTTEPUUD

Müüa toored-kuivad küttepuud
segalehtpuu, sanglepp.
Võrgus 40l kuiv lepp/kask.
Võrgus halujägid (5-25 cm).
Tel 5042707

Lembitu Lilleaed

SUVELILLED, AMPLID JA TAIMED

kasvatamine ja müük
E-L 9 - 19 P 9 - 15
Kuuse 9, Laagri Tel 56508860

AKNAKATE
www.aknakate.ee

Sinu müügiesindaja
Saue vallas

Regina Ristova
GSM: +372 56 633 807
regina@aknakate.ee

Rulood
Kasseetruulood
Voldikkardinad
Lamellikardinad
Allusion
Tekstiilkardinad
Sääsevõrgud
Turvakardinad
Terrassimarklisid
Fassaadikardinad

VIDEOVALVE

MÜÜK JA PAIGALDUS
TEL: 52 55 363

www.seccam.eu

HANSADOOR

Garaažiuksed | Aiavärvavad
Välisüksed eramajale
Tule vaata näidiseid!
Tule 29, Saue

Sooduskood 50 EUR: SaueValdur

Tootmine | Paigaldus | Hooldus alates 1999
Tel: 5088016 info@hansadoor.ee

UUSMAA | PLUSS

Kinnisvara müük:
suur kogemus,
südamlik teenindus!
Sinu kodu hinna
määramine ja müügieelne
konsultatsioon tasuta!

Margus Mölder
margus.molder@uusmaa.ee
+372 5822 8939

Turukogemust 10+ aastat,
Üle 500 edukat tehingut!

★★★★★

*Pakkumised kehtivad kuni kaup on jätkub.

LASTERÕÕM

31. mai - 2. juuni

-30%

- Legod ja lauamängud
- Laste T-särgid ja topid
- Laste joped, mantlid ja vestid
- Laste kleidid ja seelikud
- Laste peakatted
- Kõik väiksed jäätised
- Salvast lastetoidud

Osta vähemalt **50€** eest ja osale suvemängude komplekti loosimises!

Märgistatud Lastesarja tooted, millega toetame Lastefondi. Iga müüdud karbi pealt annetame 10 senti.

TARTU LINNKOOL KLIINIKUMI
Lastefond

Limpa 0,25l
-õuna-kirsijook
-multimahajook

0.49
0.29 1.16/L -41%

Kirju koer batoonike
200g Kalev

2.99
2.39 11.95/kg -20%

Start padjaksed 250g
- Piima
- Kakao

1.89
1.49 5.96/kg -21%

Kummikommid Tutti
Frutti 4-pakk (4x15g)

1.59
1.19 19.83/kg -25%

Keeks Today Donut 50g
-Strawberry;
-Banana

0.40
0.30 6.00/kg -25%

Reinuvaderi toorvorstid 400g
Viimsi Lihetööstus

4.29
3.29 8.23/kg -23%

Hiirekese grillvorstid 400g
Viimsi Lihetööstus

4.29
3.29 8.23/kg -23%

Mõmmiku grill-liha 500g
Viimsi Lihetööstus

5.99
4.99 9.98/kg -17%

HiPP puuviljasõber al. 1a 23g
-õuna-banaani-kaerabatoon öko
-puuvilja-jogurti-kirsibatoon öko

1.59
0.99 43.00/kg -38%

Lastemakaron 500g Melissa
-Peppa
-Minions
-Paw Patrol

1.59
1.19 2.38/kg -25%

ja lisaks palju teisi pakkumisi!

www.keilaty.ee Haapsalu mnt 57b, Keila